

DOLENJSKI LIPNI

STUDIJSKA KNJIŽNICA
MIRANA JARCA
NOVO MESTO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto - Izhaja vsak četrtek - Posamezna številka 15 din - LETNA NAROČNINA 600 din, polletna 300 din, četrtletna 150 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 1200 din oziroma 4 amer. dolarje - TEKOCI RACUN pri Mestni hranilnici - Komunalni banki v Novem mestu št. 606-70/3-24

Stev. 26 (484) LETO X.
NOVO MESTO, 2. JULIJA 1959

UREJUJE uredniški odbor - Odgovorni urednik Tone Gošnik - NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 30 - Poštni predal Novo mesto 33 - TELEFON uredništva in uprave št. 127 - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - TISKA Casopisno podjetje - Delo - v Ljubljani

Praznik naših rudarjev

V nenehnem prizadevanju, da bi se kar najbolj krepila ekonomska moč naše socialistične domovine, skušajo rudarji doprinesiti čim večji delež s svojim neutrudnim prizadevanjem. Z voljnimi premagovanjem vseh težav, ki jih nudi muhavost notranjosti naše Zemlje in s preziranjem stalne življenjske nevarnosti, dajejo slovenski rudarji z rama ob rami z ostalimi rudarji Jugoslavije naši industriji in široki potrošnji iz dneva v dan večje količine črnega diamanta - premoga. V velikem delovnem poletu združuje slovenske rudarje 3. julij - praznik rudarjev. Kakor je 1. maj praznik vseh delovnih ljudi v svetu, tako je 3. julij praznik slovenskih rudarjev, ki jih spominja na vso njihovo težko in dosledno borbo proti izkoriščevalcem delovnega človeka.

so jeli graditi Delavske domove, ki so bili pri nas prva žarišča delavske kulture in prosvete. Rojstvo predaprilske Jugoslavije ni prineslo rudarjem in ostalemu proletariatu nikakega izboljšanja, saj je razbohotena jugoslovanska buržoazija gledala na delavstvo kot na manj vreden človeški element. Bremana so bila iz dneva v dan večja, pravice pa vedno manjše. V tistih težkih dneh je Ko-

Nemčijo ter v druge tuje države. Samopašnost bivše Trboveljske premogokopne družbe v pogledu trgovanja plač, obratovanja le po nekaj dni v tednu ter odpušcanja onemoglih in lastnikov bornih površin zemlje je povzročila, da je prikipelo potrpljenje rudarjev do vrhunca. Začelo se je 3. julija 1934 v Hrastniku, nato pa še v Trbovljah in Zagorju, ko rudarji niso hoteli več izjame. Pod vodstvom Komunistične

dni brez vsakršne jedi in okrepčil razen vode, so sodelovali tudi njihove žene in otroci. Vsa javnost v Sloveniji in Jugoslaviji je bila tedaj solidarna in na strani rudarjev, kajti enako težki in nemogoči delovni in življenjski pogoji so mučili prav vse delavce v predaprilski Jugoslaviji.

Trboveljska premogokopna družba se je ob stvari le navidezno udala in je prav kmalu prelomila svoje obljube. Sledilo je preganjanje zavednih rudarjev in njihovih voditeljev, kar pa je povzročilo nadaljnje nove stanke in nemire. Rudarsko gibanje se je nadaljevalo in doseglo pravi razmah v vseljudski ustaji za nacionalno in socialno osvoboditev.

Po osvoboditvi so se slovenski rudarji z osemi silami podali v borbo za izgradnjo naše socialistične domovine. Izkazali so se z neutrudnim delom, saj niso poznali ne nedelje ne praznika ter so za svoje napore prejeli veliko priznanje, ko so postal upravljavci svojih rudnikov.

Ob spominih na dogodke, ki so se odigrali pred 25 leti v Zasavskih revirjih ugotavljamo, da so dosegli rudarji v naši državi velik uspeh v proizvodnji premoga. Samo z občutno povečano predvzorno količino premoga je bila zagotovljena potrebna količina osnovne energije za novo razvito industrijo ter povečano široko potrošnjo. Trdimo lahko, da je porast proizvodnje premoga povsem dosegal izredni tempo razvoja gospodarstva razvite Jugoslavije.

Lani so rudarji nakopali v celoti 18,9 milijonov ton premoga napram 18,0 milijonov tonov v letu 1957. To povečanje je bilo doseženo na račun lignita, medtem ko proizvodnja črnega in rjavega premoga malenkostno upada. Zvezni družbeni plan za leto 1959 predvideva, da bodo morali rudarji nakopati letos preko 20 milijonov ton premoga, kar bo po podatkih o doseženih rezultatih v prvi polovici leta v celoti izpolnjeno. Planski pokazatelji zahtevajo od rudarstva, da se bo morala do leta 1961 dvigniti proizvodnja premoga na 22,5 milijonov ton, do leta 1963 pa celo na 28,5 milijona ton. Le tako bo na razpolago ona količina premoga, ki jo bodo potrebovale novo zgrajene termoelektrarne, tovarne sladkorja ter novo zgrajeni in rekonstruirani industrijski objekti.

Ing. BRANKO PETERNEJ

Dragi tovariš Tito!

... Uspehi, ki jih ugotavljamo na vseh področjih, so spremenili zunanjo podobo naše dežele in hitro spreminjajo miselnost ljudi. Toda ti uspehi nas ne smejo zadovoljevati. Kritično ocenjujemo svoje delo, da bi bili sposobni še koreniteje odpravljati vse, kar ovira, in pospeševati vse, kar spodbuja delovne ljudi pri uresničevanju našega socialističnega programa. V tem nas vodijo Tvoji nasveti, vzori pa so nam najbolj izklesane osebnosti komunistov iz štiridesetletne zgodovine Partije.

V imenu komunistov Slovenije izjavljamo, da bomo kot doslej tudi v naprej neuklonljivi borci za stvar jugoslovanskega delovnega ljudstva in svetovnega socializma. Zvestoba revolucionarnemu ustvarjalnemu duhu marksizma in globoko zaupanje v vodstvo Zveze komunistov Jugoslavije nas bo neprenehoma spodbujalo pri našem delu.

Iz pisma delegatov in gostov IV. kongresa Zveze komunistov Slovenije tovarišu Titu

munistična partija začela združevati vrste delavcev za neizprosmo borbo proti izkoriščevalcem. Znani stavki železničarjev leta 1920 je sledila leta 1923 rudarska stavka, ki je solidarno potekala v vseh rudarskih revirjih. Vendar je stavka zaradi izdajalskih in provokatorskih posegov privrženec denarnih močitev propadla.

Po omenjeni stavki so se življenjski pogoji slovenskih rudarjev še poslabšali. Odpuščenji rudarji so bili prisiljeni iskati kruha v tujini in transporti so odhajali v Francijo,

partije so namreč segli po najtežji obliki delavskega boja za dosego svojih pravic - organizirali so gladovno stavko. V tej veliki gladovni stavki, ko so rudarji vztrajali v jami tri

Nov spomenik na Ruperč v rhu

V soboto popoldne bodo pri sedanjih spominskih ploščah na Ruperču v rhu nad Birčno vasjo odkrili spomenik padlim borcem in žrtvam fašističnega nasilja. K slavlju vabi krajevni odbor ZB Birčna vas.

V nedeljo na Sinji vrh pri Vinici!

Krajevni odbor Zveze borcev Sinji vrh pri Vinici vabi domačine in goste, nekdanje borce in aktiviste, da se udeležijo odkritja spomske plošče, ki bo v nedeljo, 5. julija, na Sinjem vrhu. S ploščo bodo počastili spomin žrtev druge svetovne vojne.

Člani Izvršnega komiteja CK ZKS

Novi centralni komitej ZKS je na svoji prvi seji, ki je bila takoj po zaključku kongresa, izvolil za svojega sekretarja tovariša Miho Marinka, za člana Izvršnega komiteja CK ZKS pa so bili izvoljeni: Avbelj Viktor, Hribar Janez, Jakopič Al-

bert, Kavčič Stane, Kraigher Boris, Krivic Vlado, Leskošek Franc, Maček Ivan, Popit Franc, Potrč dr. Jože, Regent Ivan, Ribičič Mitja, Rudolf Janko, Tomšič Vida, Vipotnik Janez in Zihert Boris.

Jutri zvečer akademija v Novem mestu

3. julija ob 20. uri bo v Domu ljudske prosvete slavnostna akademija v čast dneva borca. Po slavnostnem govoru bo kulturni spored. Krajevne proslave bodo za 4. julij - dan borca priredili tudi v Dol. Toplicah, odbor Grm-Kandija, Irča vas, Mirna peč, Otočec, Straža, Sentjerne, Smarjeta in Vrtna sela. Sodelovali bodo razen domačih skupin tudi novomeški orkester, vojaška godba garnizije JLA Novo mesto, mestna godba na pihala Novo mesto, pionirska pevska zborstva Birčna vas in Smarjeta ter drugi. Udeležiti se proslav krajevnih odborov ZB in prireditev v soboto in nedeljo!

VREME

ZA ČAS OD 3. DO 12. JULIJA
Okoli 3. julija in med osmim in desetim julijem padavine s oblačiljivo, ostale dni lepo vreme. V.M.

Občinski odbor za proslavo 40. obletnice KPJ in SKOJ v Sevnici priprave na dan borca 4. julija na Lislci osrednjo občinsko proslavo. Zakaj so se tovariši v Sevnici odločili ravno za ta dan in kraj?

Lisca se lepo vidi iz vlaka, če se peljete od Loke proti Sevnici. Kot močena glava se dviguje iz ravnine ob progi, strmo je njeno severno, zahodno in vzhodno pobočje. Na vrhu se v soncu svetli rdeča streha Tončkovega doma. Vsa je obrabljena z godovi, visoka pa je 947 metrov. Na vrhu so prostrani pašniki. Prekrasen je razgled na Gorjance proti jugozahodu, v lepem vremenu se pokaže celo Snežnik. Na zahodu se dviga Veliko Kozje, znano po redki planinski flori. Severna stran nam pokaže v ozadju Pohorje, pred njim pa masiv okoli celjske kočice. Na vzhodu se mogoče dviguje ponosni in nepremagljivi BOHOR, zibelka in masi partizanska, Kozjanskega odreda, del poti XIV. divizije, ki se je skozi nešteto obročev in zased prebijala na Stajersko.

Stara kočica na Lisci je bila poleti 1938 prizorišče znamenitega posveta. Tu so se - umaknjeni žandarjem in volhčjem zbirali na prvi posvet po bitki CK KPJ tovariši Tito, Kardelj, Rankovič, Leskošek, od padlih tovarišev pa še Ivo-Lola Ribar in Rade Končar. Po prevzemu vodstva partije v letu 1937 po tov. Titu so se vrste naših partijcev začele še bolj

strnjevati in širiti. Takrat se je po Nemčiji že netile tisoče ognjev, kjer so kalili orožja za ogromno klanje v drugi svetovni vojni. Naše vodstvo pa se je moralo sestajati skrivoma, pod tujimi imeni, v težko dostopnih krajih.

Lisca je tudi znana izletniška točka. Ta sloves ima predvsem zaradi svoje lepe lege. Da bi jo odprli še širšemu krogu ljudi, so se tovariši v Sevnici letos lotili težavne naloge - na Lisco so zgradili avtomobilsko ceslo. Ne avtoceste, ki jo delajo naše brigade. To je cesta, ki omogoča, da se vsako normalno vozilo lahko povzpne po vijugasti novi trasi po severnem pobočju Lisce do Male Lisce, nato pa po južni strani do neposredne bližine planske kočice. To cesto bodo izročili prometu 4. julija ob 9. uri zjutraj. Začne se na Selah, to je na točki, kjer se klanec od Brega proti Jurklostru prevesi na drugo stran. Dostop je možen z obeh strani - z Brega in Jurklostra. Gradnja je solidno izvršena, večina moteka nova trasa po lepih bukovih gozdovih, na vrhu pa po prekrasnih pašnikih.

Zvečer pred proslavo - v petek 3. julija - bodo taborniki (ki ne manjkajo pri nobeni prireditvi) zakurili ogromen kres na vrhu Lisce. Na to posebno opozarjamo Sevnčane, saj se bo kres videl daleč po okolici.

Na dan proslave - 4. julija - bodo redno vozili avtomobili ljudi iz Sevnice v Krakovo, odkoder je do vrha Lisce le dobro uro hoda. Za vse tiste pa, ki bodo prišli na proslavo z vlaki, bo preskrbljen prevoz od Brega do Sel. Prve jutranje vožnje bodo tudi naravnost iz Sevnice, le da bo v tem primeru treba prej vstati, saj bodo avtomobili odpeljali iz Sevnice že okoli 6. ure zjutraj. Iste relacije bodo oskrbovane tudi popoldan za povratek.

Po otvoritvi ceste, ki bo, kot je že rečeno, ob 9. uri na Selah, bo ob 10. uri slavnostno zborovanje pri planinski koči. Proslava bo obsegala več točk. Po otvoritveni pesmi bo fajprej pozdrav gostom, nato slavnostni govor, potem pa se bo zvrstil kulturni spored. V njem bodo sodelovali pevci, recitatorji in godba. Pričakujejo tudi pozdrave štafet mladine, tabornikov,

pionirjev in planincev, ki bodo predhodno obiskali grobove padlih partizanov okoli Lisce. Po kulturnem sporedu bodo člani ZB občine Sevnica razvili svoj društveni prapor, s čimer bo hkrati proslavljen tudi dan bora. Po vsem tem bo svečano odkrita spomska plošča, v počastitev spomina velikega dogodka za ta kraj. Plošča bo vzidana na dom, slavnost pa se bo odvijala na pašniku pod domom. Spored bo zaključila državna himna.

Proslavi bo strelska družina organizirala prevestvo v streljanju za prehodni pokal občinskega komiteja ZK. Za vse goste bo poskrbelo marljivo planinsko društvo. Na pestrem jedilniku bo marsikaj dobrega, pa tudi za žejo bo poskrbljeno. Popoldan se bo mladina lahko zavrtela ob poskočnih zvokih, mnogi stari znanci pa bodo po dolgih letih posedli po travi, se zadržali v ta ali oni kotiček sosednjih planin in obujali spomine na težke dni Kozjanskega odreda, XIV. divizije in drugih nešteti slavnih imen. Mladina se bo na njihovih stopinjah učila, kaj se pravi ljubiti domovino.

BOZIDAR JAKAC: SLOVENSKI PARTIZAN

Spominu prvega padlega partizana v Beli krajini

Občinski odbor Zveze borcev iz Metlike bo na dan borca 4. julija na Mačkovcu pod iz Cadeža pri Beli Cerkvi na Jugorjem odkril ploščo v spomin na prvega padlega partizana v Beli krajini.

Na Mačkovcu, majhnem naselju na belokranjski strani Gorjancev, so bili ljudje že od vsega začetka vidljeni v narodnosvobodilno gibanje. Partizani so prihajali v to vas že v zgodnji pomladi 1942. leta in so jim prebivalci radi pomagali, zlasti žene, ki so pekle borcem kruh ter jim prale in šivale perilo.

21. aprila 1942 so šli čez Jugorje na sestanek v Drage trije partizani, in sicer komandant V. bataljona slovenskih partizanskih čet Znan More (sedaj uslužbenec pri Glavni zadrugi zvezi v Ljubljani), politkomisar tega bataljona

Dušan Pirjevec-Ahac (sedaj docent na ljubljanski univerzi) in kurir Rudi Kromar, doma iz Cadeža pri Beli Cerkvi na Jugorjem. Vsi trije so šli na dogovorjeni sestanek v Drage, kjer so jih pričakovali Jože Borštnar, Stane Klemenčič in učitelj Milič. Do sestanka pa ni prišlo, ker jim je to preprečil nemadejani spopad z Italijani pri Mačkovcu.

Omenjeni trije partizani so se spuščali z Jugorja proti Dragam. Medtem ko jo je Pirjevec ubral po bližnji čez hrib, sta šla More in Kromar po glavni cesti. Prav takrat se je spustila iz Mačkovca proti cesti italijanska patrulja in nenadno trčila na oba partizana. Vnel se je kratek boj, v katerem je Kromar z ročno bombo ubil enega fašista, nato pa je sam padel pod krogli.

Moretu se je v nastali zmedbi posrečilo rešiti, potem ko je z revolverjem preko rame ustrelil policijskega psa, ki se mu je bil zapodil na hrbet.

Drugi dan - 22. aprila - so pridruživši v Mačkovcu fašisti, pretepli ljudi in zažgali nasele, ki je razen ene hiše pogorelo do tal.

Rudi Kromar je bil tako prvi partizan, ki je v Beli krajini padel v boju s fašisti. Prav zato bo metliška občinska Zveza borcev na kraju tega spopada belokranjskih partizanov z okupatorjem odkrila spominsko ploščo ali boje povedano spominski kamen. V bregu nad cesto je namreč že odkopana ruša okoli skale, na kateri je vklesano ime Rudija Kromarja, partizana, ki je prvi v Beli krajini dal življenje za svobodo in lepšo prihodnost svojega naroda.

Zato občinski odbor Zveze borcev iz Metlike vabi na to partizansko svečanost, ki bo 4. julija ob dveh popoldne, vse domačine, borce in aktiviste, ki so med narodnosvobodilnim bojem delali v Beli krajini. Naj bo ta dan praznik vseh Belokranjcev in hkrati svečano zagotovilo nas vseh, da smo v svobodi - vredni velikih žrtev padlih tovarišev. - ar

V Zalovičah - spomska plošča

Krajevni odbor Zveze borcev NOV v Smarjeti bo v soboto 4. julija priredil veliko proslavo v Zalovičah pri Smarjeti. V spomin na partizansko bolnišnico, kurirsko postajo in terenske organizacije v letih NOB bodo odkrili spominsko ploščo. Slavje se bo začelo ob dveh popoldne. Sodelovala bo novomeška godba, pevski zbor, recitatorji in drugi; po uvodnem sporedu bo preskrbljeno tudi za prijetno zabavo.

V nedeljo 5. julija popoldne ob 14. uri bo v Smarjeti igra »Ugasle lučje« po igri pa zabava. Na ob prireditvi vabi krajevni odbor Zveze borcev NOV, Smarjeta.

4. JULIJA - VSI NA LISCO!

Vsi prisotni pa se bodo verjetno še dolgo spominjali skromnih besed, ki označujejo pomembnost tega kraja za zgodovino naših narodov: 40 let borbe in dela Komunistične partije Jugoslavije, 40 let naporov, žrtev, borb za obstoj in pravice delovnih ljudi, 40 let - doba ene generacije, ki je spremenila narod hlapcev v narod gospodarjev.

Kres, ki bo zvečer 3. julija zgoraj na Lislci, bo naznanil ponovno vsemu svetu, da je tu svobodna domovina svobodnih ljudi. Zagorel bo v čast herojski Partiji, ki ni klonila v nobenem primeru in ki zato danes nerodno uživa podporo vseh delovnih ljudi naše domovine. Zagorel bo ponosno in visoko, kot so ponosno in visoko dvignili glave naši očete, bratje in sestri potomci, ki je na čelo borbe in pravice delovnih ljudi stopil naš ljubljeni maršal - tovariš TITO.

Odbor za proslavo 40. obletnice KPJ in SKOJ vabi vse prebivalce Dolenjske in Spod. Posavja na to veličastno proslavo. Dokazimo z udeležbo, da cenimo napore naše Partije in njenih voditeljev, ki so nam z borbo naših narodov priborili svobodo, enakost, bratstvo in novo, socialistično družbeno ureditev. Počastimo z udeležbo spomin vse stotisočev znanih in neznanih junakov, ki so izknavili zato, kar mi danes uživamo. 4. julija - nasvidenje na LISCI!

Poravnalni svet ali: »zmenimo se doma«

V razpravi je zakon o ustanovitvi poravnalnih svetov. Kaj neki je svet? Iz imena samega se vidi že marsikaj, še bolj pa je, da se z njihovo ustanovitvijo lahko doseže vrsta ugodnosti za državljanke, ki se jih bodo posluževali.

Poravnalni svet je neke vrste ljudski tribunal, neke vrste ljudsko poravnalno sodišče v malem. Ne gre za zidanje sodnih palač s stometrskimi policijskimi aktovi, polnih solza, kletvic in kolkov. V območju vasi, več vasi ali enega kra-

jevnega urada si državljan na zborih volivcev izberejo tri ugledne državljanke, ki jim bodo pomagali pri vsakdanjih sporih. Ti trije pravični možje (nikjer ni rečeno, da ne morejo to biti tudi pravične žene) bodo lahko poslušali pritožbo državljanke, ki se mu je storila krivica, poklicali krivca in ju poskušali »spraviti«. Koliko gruntov je šlo v prejšnjih časih po vodi, ko so se ljudje za malenkosti tožarili leta in leta!

Pristojnost poravnalnih svetov bi segala v področja osebnih žalitev, kaznivih dejanj zoper čast, lažje telesne poškodbe, manjše civilne zadeve, tatvine v družini in podobno. Redna sodišča bodo zahtevala najprej obravnavo na poravnalnem svetu v kraju, kjer se je spor začel. Šele potem, če domači pomirjevalni sodniki, ki si jih bodo ljudje sami izbrali ne bodo kos hudi krivi, se bo lahko zadeva nadaljevala pred rednim sodiščem. Sklepi, ki jih doseže poravnalni svet s pritažbami strankama, imajo tudi izvršilno moč.

Poravnalni svetovi bodo torej v bistvu ljudska sodišča, sestavljena iz državljanov. To je podobno samoupravi v sodstvenih zadevah, saj si ljudje sami izbirajo sodnike — poravnalce za svoje malenkostne spore. Tak poravnalni svet bo ljudem v kraju zelo blizu, saj tu ne bodo nastopali strogi

sodniki, ne bo utudnih dvorani, zapisničarjev, prič in drugih zadev. Preprosti ljudje bodo skušali reševati spore, ki jih je v vsakdanjem življenju volil. Seveda bodo verjetno (zakon še ni izšel) tudi minimalne takse, saj je z vsako obravnavo spora med dvema državljanoma potreben produktivni čas članov tega sveta. Koliko lepše je, če si dva sosaščana po kratki pametni in mirni poravnavi sežeta v roke in skupaj zavijeta na pol litrčka, kot pa če se leta in leta srečujeta le na sodiščih, mrkih pogledov, hude krvi in polna užaljenega samoljublja.

Zvijenje teče svojo pot, lepše je živeti v miru kot v sovražstvu. Zelimo poravnalnemu svetu, ki jih bodo volili državljanji na skorajšnjih zborih volivcev, kar največ uspešnih poravnav!

Bankovci po 20 in 10 dinarjev bodo vzeti iz prometa

Iz glavne centralne Narodne banke sporočajo, da bodo v času od 1. julija do 30. septembra letos vzeti iz prometa in zamenjali bankovce DFJ po 20 in 10 dinarjev z označbo 1944. Od 1. oktobra 1959 dalje ti bankovci ne bodo več zakonito plačilno sredstvo. Vse banke pa bodo tudi po tem roku zamenjale te bankovce, zaključno do 31. decembra 1959.

Katastrofalna poplava

Ob zaključku lista smo dobili telefonično obvestilo, da se je Krka zaradi zadnjega dežja razlila pri Kronovem, Dragi, Gomili, Dolnavi, Čučji miaki, mimo Hrvaškega broda do Kostanjevice v veliko, umazano jezero. Ljudje pravijo, da take povodnji ni bilo od leta 1934. Na poljih in travnikih je nastala velika škoda.

V tem tednu nabiramo

Cvete lipa (220 din), rdeča detelja (100 din), kamilice — samo cele glavice (500 din), bezga — osut 200 din, rmana brez pecljev (50 din).

Liste šparnice (150 din), gozdne jagode (100 din), jetrnika (150 din), slazenovca (180 din), melise (70 din), ozkolistnatega tropskega (140 din), pekoče koprive (40 din), breze (22 din), hribske rese (500 din).

Rastlino kopitnika s korenino (75 din), krzavice, mliečka (80 din), smolnice (40 din), melise (70 din), ženiklja — samo lepo zeleno sušen (130 din), vodne kreše (150 din), šentjanževke — krznice (30 din), rmana (25 din).

Korenine arnike (350 din), trobentice (150 din), medvedovih tac (150 din), bočede neže — kompava (115 din).

Lubje češminovih korenin (320 din), češminovih palic (65 din), krhlike (80 din).

Nerazveseljivo ...

Pozvonili smo meteorološki postaji v Novem mestu in prosili dežurnega tovariša, da bi za naše bralce odgovoril na nekaj vprašanj. Dež nas zadnje dni zaliva že kar preveč in ...

... res je: tako mokrega junija zadnja 3 ali 4 leta nismo imeli, je začel in nadaljeval strokovnjak-vremenoslovec: »V juniju je padlo — računajoč tudi noč od ponedeljka na torek — 164,2 milimetra dežja. Od tega smo zabeležili v zadnjem tednu, se pravi od 21. do 30. junija, 87,1 milimetrov, samo v času od 29. junija jutraj do 30. junija jutraj — torej v 24 urah — pa je padlo kar 66,2 milimetra dežja ali skoraj ena tretjina padavin vsega meseca ...«

Posledice obilnih padavin niso izostale: Krka je narasla, potoki bruhajo umazane vode od vseh strani, mnoga polja in travniki na Šentjernejki in krški ravnici pa so bila v torek jutraj pod vodo. Vihar in močan piš sta polegla številna žitna polja v Beli krajini in drugod po okraju. Žita marsikje leže in bo žetov zamudna.

RAZGLAS

Na podlagi prvega odstavka 34. člena uredbe o postopku za izvedbo nacionalizacije najemnih zgradb in gradbenih zemljišč objavlja oddelek za finance občinskega ljudskega odbora Novo mesto, da je izdal odločbo o ugotovitvi nacionaliziranih zemljišč za ožja gradbena okoliša Dolenjske Toplice in Šentjernej.

Vsaka stranka in vsaka druga prizadeta oseba lahko pregleda odločbo v pisarni krajevnega urada v Dol. Toplicah oziroma v Šentjerneju.

Vsaka stranka in vsaka druga prizadeta oseba lahko vloži v tridesetih dneh, računano od vstetega 25. junija 1959, ko bo odločba na razpolago za vpogled, pritožbo zoper to odločbo na tajništvo za finance Okrajnega ljudskega odbora Novo mesto, ki se mora vložiti pri občinskem ljudskem odboru Novo mesto.

Pritožba ne zadrži izvršitve odločbe.

Oddelek za finance
OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA
NOVO MESTO

Smrtna nesreča pri streljanju z možnarjem

Ivan Kostelec, 27-letni kmečki sin iz Drašč pri Mitliki, je 23. junija, po je na večer pred svojim in očetovim godom, hotel s strelom iz možnarja proslaviti to dvojno godovanje. Malo po deveti uri zvečer je dejal materi, da bo sebi in očetu

za god enkrat ustrelil iz možnarja. Ob pol desetih zvečer je res počilo, potem pa so domači zaspi, misleč, da je tudi Ivan šel počivat.

Ko se je mati okoli ene po polnoči zbudila, je videla, da na sklednju gori luč. Šla je pogledat in ko sima ni našla tamkaj, ga je v težki slutnji šla iskat za hišo, kjer je sin napolnil možnar. Našla ga je mrtvega, vsega v krvi.

Pokojni Ivan je verjetno šel gledat možnar, ki je zatajil, pa mu je v neposredni bližini nadejana eksplozija raztrgala glavo.

Pokojni je bil najstarejši sin številne družine in je težka nesreča boleče odjeknila med prebivalstvom.

OBVESTILO

Na razna vprašanja naših bralcev ponovno sporočamo, da bomo zanimiv pregled povojnega revolucionarnega gibanja na Dolenjskem, Kočevskem, Notranjskem, v Beli krajini in Sp. Posavju nadaljevali zaradi avtorjeve zadržanosti v jeseni. Bralce podlistka »Revolucionarno gibanje na Dolenjskem« prosimo za razumevanje in potrpljenje. — Uredništvo.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Kljub protestom z Vzhoda bodo poslanci zahodnonemškega parlamenta v sredo prvega julija volili v zahodnem Berlinu novega predsednika Zvezne republike Nemčije. Ta dogodek predstavlja vrh v notranjih sporih v zahodnonemški krščanskodemokratski stranki, odkar se je kancler Adenauer premislil in izjavil, da ne bo kandidiral za predsednika republike, ampak da bo vztrajal na položaju zveznega kanclerja.

Ves svetovni tisk je pisal najprej o Adenauerjevem sklepu, da bo kandidiral za zveznega predsednika. Opazovali so govorili, da se je zgodilo nekaj neverjetnega: stari kancler, ki je bil deset let navajen samo ukazovati, je zdaj voljan opustiti politiko in postati predsednik Zvezne republike Nemčije. Po ustavi pa je ta položaj nepolitičen.

Toda še večje je bilo presenečenje, ko je kancler v odsotnosti glavnega kandidata za zveznega kanclerja ministra za industrijo dr. Erharda nenadoma sporočil, da se je premislil in da ne bo kandidiral za predsednika republike. Dr. Erhard, ki je bil takrat na obisku v Washingtonu, je na vrata na nos priletel nazaj v Bonn, kje je prišlo do hudega družinskega prepira med obema državnikom v krogu krščanskodemokratske »družine«. Uradno je stari kancler utemeljeval svoje odločitev s poslabšanim mednarodnim položajem, češ da mora ostati zato na svojem starem položaju. Toda poluradno in z namigovanjem je Adenauer dovolj jasno povedal, da nima dr. Erharda — za seboj najbolj vplivno osebnost v Zahodni Nemčiji — za politično dovolj zrelega, da bi lahko opravljal dolžnosti zveznega kanclerja.

To njegovo stališče je prišlo najbolj do izraza v nedavnem intervjuju, ki ga je imel Adenauer z dopisnikom ameriškega opisa »New York Times«. Po tem intervjuju je Adenauer dejal, da se ne bo umaknil s položaja zveznega kanclerja do leta 1962 in da po njegovem dr. Erhard nima mnogo možnosti, da bi postal njegov naslednik. Trdil je tudi, da dr. Erhard ni nikoli užival široke podpore v krogih krščanskodemokratske stranke.

litikoma se daleč ni poravnal. Od kod izvira Adenauerjeva jeza na Erharda? O tem ugiba danes skoraj ves svetovni tisk. Nekateri domnevajo, da je Adenauer začutil, da mu vaječi oblasti položaj iz rok in da se kot star človek nikakor ne more spriznati s tem dejstvom. Drugi razlagajo njegovo antipatijo do Erharda bolj na osebni osnovi, ki pa je seveda močno povezana tudi s političnimi pogledi enega in drugega. Kaže, da je Adenauer — vsaj v tre-

DVOBOJ V BONNU

Baje je Adenauer tudi izjavil, da globoko obžaluje »boj« med profesorjem Erhardom in finančnim ministrom dr. Eizelom, ko je bil prvotno Adenauer kandidat za predsednika republike. O njegovem je ta »boj« škodoval krščanskodemokratski stranki. O svojem sklepu, da ne bo kandidiral za predsednika republike, je Adenauer dejal, da je »navaden vihar v kozarcu«.

Toda posledica njegovega intervjuja je bil dejanski vihar, toda ne v kozarcu. Erhard je pred člani stranke izjavil, da ga skušajo namerno »degradirati«. Namignil je, da bo lahko ostal na svojem položaju, če ga ne bodo več poskušali blatiiti.

Tako je ostalo očitno, da spor med obema vodilnima zahodnonemškima po-

nutnem položaju — voljan najtesneje sodelovati s Francijo, medtem ko Erhard meni, da je tako sodelovanje na škodo odnošajev z Veliko Britanijo in drugimi državami, ki niso članice skupnega evropskega trga. Naj bo tako ali drugače, spor med obema državnikoma je znamenje globoke krize v vrstah krščanskih demokratov, kriza vodstva. Vseh deset let Adenauer ni dopuščal nobenega ugovora, deset let je samo sponkel članom svoje stranke svoje sklepe, ne da bi jih spraševal za mnenje. Vse kaže, da odpor proti avtokraciji starega kanclerja vedno bolj raste. Ni dvoma, da je njegov vpliv še vedno zelo močan — in zato je Erhard tudi zelo previden, čeprav je jezen — toda Adenauer si s svojimi dejanji sam spodkopava položaj, ki si ga je utrjeval deset let.

Štipendije v občini Sevnica

23. junija je bila redna seja občinske komisije za štipendije pri ObLo Sevnica. Ker bodo zaključili te seje zanimajši širši krog Sevnčanov, posebno pa še štipendiste, navajamo kratke izveščke in sklepe.

Na področju občine so štipendiral ljudski odbor in podjetja v tem šolskem letu 59 dijakov in študentov. Samo občina izda letno za štipendije 1,2 milijona dinarjev. Štipendisti vsega področja so našli zanimanje za okrog 15 strok. Se več kot za štipendije izda občinski ljudski odbor za podporo socialno šibkim dijakom in učencem, med temi podpranci pa je celo nekaj študentov. Podpore za študij znesejo letno nad 2.500.000 din.

Letos bo dokončalo študij 15 učiteljskih študentov. Ker bodo s tem in z absolventi v naslednjih 3 letih izpešali vsaj vsa prosta učna mesta na vseh šolah v občini, ne bo več mogoče dobiti štipendij za učiteljske. Nadalje so za občinski proračun

predragi gojenci višje pedagoške šole, ki se vanjo vpisujejo potem, ko so že nastavljeni kot učitelji. Izobrazba takega človeka stane občino nad 400 tisoč dinarjev in bo občina v bodoče dajala za študij na VPS le redne štipendije. Občutno več pa bo v prihodnjem šolskem letu poudarka na štipendiranju stomatologov, pravnikov in ekonomistov sociologov in sanitarnih strokovnjakov. To so namreč področja, ki so najšibkejša točke v nadaljnjem napredku občine kot celote.

Komisija za štipendije je izdelala tudi predlog, kakšne strokovnjakov in koliko naj bi jih šole posamezne gospodarske organizacije. Morda mnenje komisije, da podjetja le prerada

planirajo kadre preveč »kratkovidno«, niti ni tako zmotno, saj smo za tako trditve videli že nešteto kadrovskih težav po večini podjetij. Poudarek predloga je predvsem na srednjih in višjih kmetijskih kadrih. Kmetijske zadruge, ki so finančno šibke, pa bi — po razpravi sodeč — lahko računale na delno pomoč občine.

Po mnenju komisije se nekateri podjetja, ki imajo možnost zaposlitve vajence, tega vse premele poslužujejo. Vajenci iz

občine se v velikem številu šolajo izven domačih podjetij. Razumljivo, da potem primanjkuje kvalificiranih delavcev, če večina mladine odhaja v uk drugam.

Komisija je na zaključku sprejela sklep, da bo možno pravilno usmerjati mladino v poklice in v uporabo dognanih znanstvenih metod. Pri izbiri kadrov, ki se bodo šolali na račun občine, bo v bodoče več poudarka na poklicih, ki so bolj iskani.

Razpis štipendij

Okrajni zavod za socialno zavarovanje v Novem mestu razpisuje naslednje štipendije:

- 4 na pravni fakulteti,
- 7 na ekonomski srednji šoli.

Višina štipendije bo določena posameznemu kandidatu ob sklepanju pogodbe. Prednost imajo višji letniki.

Pravilno kolkovanje in s prilogami opremljene prošnje predložite do 31. julija 1959 na Okrajni zavod za socialno zavarovanje Novo mesto.

KOLEKTIV

RUDNIKOV NEKOVINSKIH RUDNIN

»Kremen« Novo mesto

iskreno pozdravlja vse svoje stanovske tovariše in jim ob 3. juliju — dnevu rudarjev — želi kar največ novih uspehov v proizvodnji in dviganju življenjske ravni!

Vsemu delovnemu ljudstvu naše domovine pošilja KREMEN prirske čestitke ob DNEVU BORCA, še posebej pa želi prijetno praznovanje 4. julija vsem nekdanjim borcem, aktivistom in tovarišem v vrstah JLA!

KAKO JE Z DUŠEVNO BOLNIMI OSEBAMI IN S KRONIČNIMI ALKOHOLIKI

»Vsa vas se ga boji«

Ni še dolgo tega, ko je v neki naši vasi L. G. napadel s sekuro soseda A. S., ki je prala ob potoku perilo. K sreči do zločina ni prišlo, ker je nadenj zakrčala soseda, češ da grede miličniki. L. G. je soseda zato samo porinil v potok. Kadar ima duševne motnje, G. namreč obdobje S-ovo, da je ona kriva, ker se je G.-jeva žena z otroci odselila potem, ko ni mogla več prenašati njegove napadalnosti.

27-letni A. A. iz neke vasi nad Krškimi poljem ima nezakonskega otroka z neko M., ki pa mu je ljubezensko razmerje odpovedala, ker opaža na njem stopnjujočo se duševno bolezen. A. je zavoljo tega doma razbil vse pohištvo in hotel hišo zažgati, kar so mu miličniki preprečili. Izjavlja, da bo hišo vseeno zažgal in ubil nato še M., mater svojega otroka. Vsa vas se ga upravičeno boji.

nažene iz hiše. Po vasi je nekaj časa strašil s staro vojaško puško, dokler mu je miličniki niso odvzeli. Je alkoholik; kadar je pijan, trepeče pred njim vsak pošten vaščan ...

48-letni J. P. je letos februarja vodil po vasi svojega otroka in izjavil ljudem, da ju bo z ženo vred ubil. Grozil je vaščanom; na zahtevo organov javne varnosti je bil s postrovanjem socialnega skrbstva pristojnega občinskega ljudskega odbora sprejet v bolnišnico za duševne bolezni. Predstavlja si grozo in trepet srčkov ubogih otrok, ki sta takega očeta morala spremljati po vasi in poslušati grožnje s smrtjo! Zbogomost, skrajna splošenost, živčna neuravnovesenost, strah pred svetom — vse to so samo prve posledice takih dejanj in okoliš, v katerem morajo živeti otroci družin, v katerih so duševni bolniki.

Vaščanom v Z. je dalj časa grozil s požigi tudi 50-letni Janez Z. V hišo je nanosil slamo in jo hotel zažgati. Ker so stalno pazili nanj, škodljivih

namer ni mogel uresničiti. Tudi Z. je bil poslan v bolnišnico za duševne bolezni, ker je bilo dokazano, da je nevaren za okolico.

Ni še dolgo tega, ko je v vasi D. hodil 50-letni K. A. v samih spodnjih hlačah, razbijal šipe in grozil vaščanom. V T. živi mati s tremi slaboumnimi sinovi, za katere dobliva 4000 dinarjev socialne podpore. — Imajo nekaj zemlje, vendar živijo zelo revno; sinovi prosjačijo po vaseh. V občini M. živi duševno bolni sestri S. v koči, postavljeni iz koruze same sredi njiv. Skrivata se pred ljudmi in bedno životajita.

Gluhonemo in slaboumno 29-letno S. A. spoino izkoriščajo brezvestni ljudje v okolici S. Nekatero duševno bolno žensko imajo otroke, za katere ne skrbe. Ponokod izkoriščajo duševno bolne osebe tudi za umazano »zabavo«. Poslovodja za druge v G. je optjal slaboumno 18-letnega fanta, da ga je potem lahko nekajkrat sunil v zadnjico ali da je fant razkuzoval svoja spolovila ženskam

v zadrugi. Da marsikaj izkorističajo slaboumne osebe za težko telesno delo, ni treba posebej poudarjati.

Podobnih žalostnih in kaznivih dejanj bi lahko našli še več. Posebno, če jim dodamo še nekaj podatkov o kršenju javnega reda in miru, ogrožanja prometa, o kaznivih nastopih posameznih alkoholikov in o drugih dejanjih, ki jih store kronični alkoholiki.

Alkoholizem — pogosten vzrok duševnih obolenj

Z alkoholizmom se na Dolenjskem in v Spod. Posavju pogosto srečujemo. Najbolj seveda v predelih, kjer kraljujejo šmarnica ali druga hibridna vina, kjer je nerazvitost še najbolj očitna in zdravstvena razgledanost ljudi na najnižji stopnji. Alkoholizem nam povečuje kriminaliteto, zlasti je kazniva dejanja zoper življenje in telo, zoper splošno varnost ljudi in premoženja, zoper osebno dostojanstvo in zoper javno moralo. Naši bralci primere alkoholikov poznajo, a vendar bo prav, da osvetlimo potem, ko bomo našli nekaj značilnih primerov, problem v celoti.

52-letni S. L. v občini T. je star pijanec. Pred kratkim so ga morali miličniki z nekega zabavišča odstraniti, ker je razražal Odešel je na avtomobilsko cesto in se vlegel prek cestišča, s čimer je za-

ustavil avtobus in osební avtomobil in le malo je manjkalo, da ni prišlo do huje nesreče. Ponovno se je vrnil na vsehlini prostor in spet ogrožal goste, zaradi česar so ga uslužbenci LM morali odpeljati v zapor. Tam se je L. sselkel do golega in zmerjal miličnike. Štiri dni nato je prišel v pisarno domače zadruge, kjer se je brez vsakega povoda začel z ljudmi prepirati in počenjal nemoralnosti. Na cesti je kmalu nato skakal pred motoristom in spet je le malo manjkalo, da ni bilo prometne nesreče.

47-letni F. H. iz B., oče šestih nik posestva, F. P. v vasi P. je vdan pijančevanju. Zane-marja gospodarstvo, se stalno prepira in pretepa, zaradi česar je bil že nekajkrat upravnó in sodno kaznovan. V pijanem stanju ponoči pretepa ženo in otroke, da morajo bežati z doma in iskati zavetišča pri sosedih Lani v jeseni je hotel zagnati ženi v glavo 5-litrski lonec, pa jo je zgrešil in zadel 5-letnega otroka, kateremu je pri tem vdrl lobanjski kost. Družina živi v pomanjkanju, otroci so vsi zbežani in slabotni.

Zakonca T. in A. O. iz vasi Kr. sta kronična alkoholika. Posočstvo zanemarjata, gospodarstvo poslopa razpadajo, otrok ne pošiljata redno v šolo; zato so šibki, slabo obločeni in slabo vzgojeni. Prilož-

nostno tudi kaj ukradeta, k čemu navajata tudi otroke. 47-letni F. H. iz B. oče šestih otrok in delavec, zapije ves svoj zaslužek; družina živi v veliki revščini. Skrbstveni organ je posredoval, da dobi žena vsaj otroške doklade.

Zalostna vrsta s temi primeri seveda ni končana. V družini o številnih primerih telesnih poškodb in ubojev, o posilstvih, tatvinah in podobno. V takih družinah očetje spolno izrabljajo mladoletne hčerke, otroci alkoholikov so na splošno zapuščen in zanemarjeni. Okolica se jih izogiba, često so bolni, njihovo šolanje je pomanjkljivo itd. Pogostokrat jih slabi vzgled, pomanjkanje ter splošna socialna in moralna ogroženost naravnost silijo na slaba pota in v kriminal. Stevilo kaznivih dejanj duševno bolnih oseb in alkoholikov narasča. Uboji in umori, požigi naklepnih požigalcev, kronični pijancev in duševnih bolnikov postajajo tudi v novomeškem okraju resen družbeni problem.

Zaskrbiljujoče številke in dejstva

Organi za notranje zadeve pri svojem delu čedalje pogosteje ugotavljajo in obravnavajo v kazenskem postopku za različna kazniva dejanja, kot tudi v upravno-kazenskih postopkih za prekrške, da imajo

opravka z duševno bolnimi osebami in kroničnimi alkoholiki. Taki ljudje so okolici nevarni; uslužbenci TNZ in postaj LM imajo z njimi veliko težav, saj za svoja dejanja često niso pristevni ali pa so zanje le delno odgovorni, ni pa jih mogoče izločiti iz javnega življenja (internirati). Zavoljo tega takí ljudje še naprej ogrožajo okolico in vzemirajo druge državljanke, nasploh pa slabo vplivajo na svoje okolje, zlasti še na mladino in na varnost ljudi.

Tajništvo za notranje zadeve pri OLO Novo mesto je zato začelo letos ta problem nečrtno obdelovati. Po še nepopolnih podatkih je ugotovilo, da imamo v okraju 238 duševno bolnih oseb. Od tega je 53 oseb, ki so okolici nevarne, 34 pa jih je na zdravljenju v bolnišnici. Po teh podatkih živi v oskrbi svojcev (ali pa so prepuščeni sebi) 27 ljudi, ki so družbi nevarni; te bi morali nujno internirati in zdraviti. Družine, v katerih žive taki bolniki, so često v slabih socialnih razmerah. Le 14 takih oseb prejema soc. podporo v višini od 1000 do 4000 din, kar seveda ne zadostuje za osnovne življenjske stroške. Problem zaradi svoje obseznosti in družbenega pomena nikakor ni le vprašanje organov TNZ, temveč je postal resna stvar javstveno-socialne skrbstvene službe v okraju. (Nadaljevanje sledi)

Mladi tehniki, čestitamo!

Obisk na okrajni razstavi Ljudske tehnike v Novem mestu

Človek osvaja svet, še bolj razveseljuje pa je, da se ga truditi dan za dnem z vsaj enim delom v šoli in na področju tehnike osvaja mladina. Zgovoren dokaz za to je razstava, ki jo je ob zaključku šolskega leta v prostorih osemletke priredil Okrajni odbor Ljudske tehnike Novo mesto. Razstavljene so številni predmeti, ki so jih izdelali učenci in dijaki v času obveznega pouka ročnih spretnosti in v kroških Ljudske tehnike.

Na stopnišču osemletke visl citat iz nekoga govora predsednika republike. Maršal Tito je dejal: »Le z vključitvijo vseh ob strani stoječih strokovnjakov bomo izboljšali in pospešili tehnično vzgojo širokih ljudskih množic.« Z vzbujanjem zanimanja za tehniko in tehnično vzgojo je treba pričeti pri mladini. Ko smo vprašali, koliko so strokovnjaki v našem okraju pomagali mladini pri izdelavi številnih razstavljenih predmetov, smo dobili odgovor, da žal zelo malo. Pouk ročnih spretnosti v šolah in delo mladine v kroških LT vodijo še vedno le učitelji.

Razstavni prostor obsega 9 učilnic v II. nadstropju novomeške osemletke. Mladina vsake izmed devetih občin razstavlja v posebni učilnici. Česa vsega ne vidiš med tisoč izdelkov, ki so jih z verno spietil, zgnelil, spojil, zgradil, skonstruiral in ustvaril šolski otroci, od onih najmlajših iz I. razreda osemletke pa do onih najstarejših v 4. razredu gimnazije, učiteljska in tehnične srednje šole! — V prvi učilnici razstavlja mladina iz občine Trebnje. Vrsta majhnih, zelo lepo izdelanih prometnih znakov vzbujajo posebno pozornost. Celo linorezi so razstavljene; razviden je ves potek njihovega nastajanja. Kakor šivanka drobna dieta, ob njih linorez v lesu in nato odtis na papirju. Človek le s težavo doume, da je vse to naredila otroška roka. Iz konzervnih skatelj so izdelali čudovite parne strojčke, ki uporabljajo kot gorivo svečo. Ribe, izdelki iz rafije, številna ročna dela, lut-

ke, skoraj ne veš kam bi pogledal. V učilnici, kjer razstavlja občina Senovo, je najbolj tesno za prostor. Kako tudi ne, saj imajo tam razstavljeno celo rudniško separacijo z vlakom na električni pogon, ki gre »kot ta pravi«. Številni električni semaforji se prilegajo in ugašajo. Videti je, da se senovska mladina rada ukvarja z elektriko in da ji tudi rudnik Senovo nudi pomoč. Razstavljene so mnogi zelo lepi izdelki iz pouka ročnih spretnosti.

Vstopimo v učilnico občine Žužemberk. Mnogo lepih izdelkov iz lesa in na mizi v sredi učilnice morje s številnimi ladjami. Mogoče se prav zato, ker je Suha krajina brez vode, misli njenih otrok toliko raje ukvarjajo z morjem? Ze smo

v razstavnem prostoru občine Sevnica. Spet množica elektrotehničnih izdelkov: kuhalniki, pečice ter številni drugi izdelki otroških rok. Na sredi razstavnega prostora sta na maketi lunine površine dve vesmirske raketi, napis pod njima pa ponosno pripoveduje: Prvi smo prispeli na luno! Mladina iz občine Videm-Krško razstavlja številne elektrotehnične izdelke, električne vrtiljake, rezbarije iz lesa ter ročna dela. Dijaki Tehnične srednje šole so razstavili nekaj kosov zelo lepo izdelanega orodja za kovinsko stroko.

Pri brežiški mladini te pozdravi napis: Postani tudi ti fotoamater! in ob njem nekaj zelo uspešnih črno-belih fotografij. Več modelov jadralnih letal, dokazuje, da si mladi ljudje žele poleteti visoko v nebo.

čas. Številni tehnični izdelki pa so hkrati dokaz, da je ta belokranjski pastirček naredil že znaten korak naprej. Preostalo nam je še razstavni prostor novomeške občine. Prepoln je številnih lepih izdelkov, najlepše pa so fotografije fotokroška z učiteljska, ki se jih ne bi sramoval noben poklicni fotograf.

Le bežno smo preleteli vse, kar je razstavljeno. Mladi prijatelji naj nam ne zamerijo, ker ne moremo posebej pohvaliti vsakega njihovega izdelka, čeprav vemo, da so v vse kar razstavljajo, vložili nemalo truda in naporov. Najlepše sta urejena razstavna prostora brežiške in žužemberške občine. Mladina vseh občin in vseh šol pa je dokazala, da si želi napredka, da zmora marsikaj in da hrepeni po tehnični vzgoji.

Jože Dernovšek, sekretar komisije za tehnično vzgojo pri Glavnem odboru Ljudske tehnike Slovenije, je v knjigi vtišev napisal: »Vaša razstava je izredna in je dokaz prizadevanja prosvetnih delavcev, ki so razumeli želje pionirjev in mladine v šolah. Izdelki kažejo trud in napore pionirjev in njihovih učiteljev, ki zaslužijo vse čestitke in pohvalno. Posebej čestitkam Okrajnemu odboru Ljudske tehnike Novo mesto za organizacijo razstave. Se tako naprej!«

Priznanje je zelo laskavo, šolska mladina je lahko ponosna nanj. Ne smemo pa prezreti nekaj, kar je vse prej kot laskavo: 25. junija ni bilo pri otvoritvi razstave nobenega predstavnika naših gospodarskih organizacij. Ze v prvih stavih smo omenili, da naši

RUDNIK RJAVEGA PREMOGA SENOVO

ČESTITA VSEM TOVARIŠKIM KOLEKTIVOM ZA 3. JULIJ — DAN RUDARJEV, HKRATI PA POSILJA BORBENE POZDRAVE VSEM NEKDANJIM PARTIZANOM, AKTIVISTOM IN GRADITELJEM NOVEGA SVETA ZA 4. JULIJ — DAN BORCA!

PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

strokovnjaki nudijo premalo pomoči mladini pri njeni želji po tehnični vzgoji. Gospodarske organizacije bi morale biti živo zainteresirane pri tehnični vzgojnem pouku in delu s šolsko mladino, saj prav iz vrst absolventov obveznih šol črpa svojo delovno silo. Šolska mladina bo nato, ko bo zasedla delovna mesta v naši mladi industriji, proizvodnih podjetjih in drugod, mogla znatno povečati storilnost dela ter izboljšati delovni proces in organizacijo dela le, če bo primerno tehnično usposobljena.

Naše stoletje je stoletje tehnike. Mladina, vzgojitelj in organizacija Ljudske tehnike so dokazali, da se tega živo zavedajo. Čas je torej, da spoznamo tudi naša podjetja ter mladini, šoli in Ljudski tehniki nudijo svojo pomoč, saj se bo s tofater povrnila prav njim samim!

Opekarna bo povečala proizvodnjo

Krmeljsko Opekarno sta ustanovila rudnik Krmelj in podjetje »Obnova« iz Krškega leta 1955. Proizvodnja je bila majhna, saj je dosegla prvo leto le 55.000 kosov opake. Leta 1957 je prevzel opekarno rudnik, montiral so novo peč in stroj za izdelovanje opake ter tako povečali proizvodnjo 1,1 milijona kosov. Proizvodnja je bila malhna, saj je dosegla prvo leto le 55.000 kosov opake. Leta 1957 je prevzel opekarno rudnik, montiral so novo peč in stroj za izdelovanje opake ter tako povečali proizvodnjo 1,1 milijona kosov.

Šestkrat udarna in enkrat pohvaljena brigada se vrača

V petek se bo z jutranjim vlakom iz Karlovca vrnila domov VII. novomeška MDB »Milan Majcen«. Po zadnjih sporočilih je bila ta naša brigada v Makedoniji šestkrat proglašena za udarno, enkrat pa posebej za pohvaljeno! Pozdravimo naše udarnike v petek zjutraj ob pol sedmih na novomeškem kolodvoru.

njo 1,1 milijona kosov. Proizvodnja je na to iz leta v leto narasla in dosegla lani 1,5 milijona kosov. Opekarna je letos kupila nove stroje za izdelavo opake, nima pa še izgotovljenih načrtov za postavitev novega obrata. Prav tako še ni določena lokacija, kje naj bi ta obrat stal. Načrti za izdelavo Projektivno podjetje. Predvidevajo, da v naslednjem letu še stekla proizvodnja z novimi stroji, ki bodo imeli zmogljivost 3 do 4 milijone opake letno. Rešiti pa bo treba še vprašanje peči, kajti stara peč bo imela premajhno zmogljivost. Letošnji plan, ki predvideva proizvodnjo 2 milijona kosov, je bil postavljen tako visoko zato, ker je bilo predvideno, da bodo že letos obratovali novi stroji. Ker novi stroji še ne obratujejo, pa tudi vreme jim je nazajalo, predvidevajo, da bodo proizvedli letos 1,5 do 1,6 milijonov opak. Surovinskih zalog (glina) ima rudnik dovolj.

Vsa metliška občina bo letos elektrificirana

V metliški občini je razen mesta Metlike še 58 vasi in zaselek. Medtem ko so pred vojno imele elektriko le v Metliki, Krizevski vasi in v Gradcu, so bila v povojnih letih vsa naselja elektrificirana. razen Boginje vasi in Malega Lešča. Pretekli mesec je pa tudi v Boginji vasi zagorela elektrika. Zdej je na vrsti še Malo Lešče, kjer bodo prebivalci dobili novo razsvetljavo že v kakem mesecu. Kmetje so že pripravili drogove, ki jih bodo postavili s prostovoljnimi delom, ostalo pa bo prispevala občina. Tako bo elektrika, ta velika in nepogrešljiva pridobitev sodobnega človeka, v kratkem dostopna vsem prebivalcem metliške občine. —ar

METLIKA VABI

Občinski odbor Zveze borcev iz Metlike vabi vse borce in aktiviste, ki so se med NOB borili v Beli krajini, da se udeležijo svečanosti ob odkritju spominske plošče prvemu padlemu partizanu v metliški občini. Plošča bo odkrita na Mačkovicu pri Jugorju na dan borca 4. julija ob 14. uri. Po proslavi bo na Mačkovicu in na Jugorju pri Badovincu veselica.

Občinski odbor ZB NOV Metlika

Prihodnje leto: zdravstveni dom

Ze pred leti je nameravalo socialno zavarovanje Videm-Krško kupiti v Krmelju hišo, v kateri bi bil novi krmeljski zdravstveni dom. Sedanja ambulanta je še vedno v preurejenih svinjarskih bivše rudniške ekonomije. Ker z nakupom hiše ni bilo nič, so Krmeljci izvolili pripravljajni odbor za gradnjo zdravstvenega doma, ustanovili rezijsko skupino in naročili nastre. Gradnja se začel in lastni režiji in so ga izgotovili do plošče nad kletjo. Delali so udarniško, zbirali akcije pa so nabrali nekaj materiala in precej denarja. Za gradnjo so prispevali: okrajni zavod za socialno zavarovanje bivšega okraja Trbovlje 1,5 milijonov dinarjev, ki je tudi plačal narhte, 1,2 milijona so dobili od

rudnika, 1,1 milijon pa je prispevala ambulanta. Zdravstveni dom gradi sedaj podjetje »Gradbenik« iz Brežic. Pod streho bo 3. julija, popolnoma gotov pa predvidoma že prihodnje leto. Gradnja bo stala 12 milijonov dinarjev. V novem zdravstvenem domu bodo prostori za splošno ambulanto, dišpanzer za matere in otroke, rentgen, zobna ambulanta in lekarna.

NOTRANJEPOLITIČNI TEHNSKI PREGLED

Resolucija IV. kongresa o bodočih nalogah Zveze komunistov Slovenije je razdeljena na posamezna poglavja in sicer obravnava naloge Zveze komunistov pri razvijanju produktivnih sil in socialističnih odnosov v produkciji; pri razvijanju socialistične demokracije, dalje govori o nalogah komunistov v SZDL, sindikatih, LMS in družbenih organizacijah, razlaga naloge ZKS v boju za socialistično kulturno politiko, peto poglavje obravnava ideološko delo komunistov kot pogoj za razvoj sistema socialistične demokracije, v zadnjem poglavju pa govori resolucija o nalogah za stalno politično organizacijsko usposabljanje ZKS.

Zaustavimo se tokrat ob nekaterih navedenih prvih poglavjih resolucije, ki razlaga naloge ZKS pri razvijanju produktivnih sil in socialističnih odnosov v produkciji.

Med drugim je rečeno v resoluciji, da je bilo povečanje produkcije le delno doseženo z večjo produktivnostjo dela. Ta se ni zadovoljivo izboljševala zaradi nekaterih pomanjkljivosti pri nagrajevanju ter zaradi prekomernega naraščanja zaposlenih,

Razstavljen je celo letedi krožnik s pravim bencinskim motorčkom, ki visi v zraku, pripet z vrvmi pod strop. — Mladina občine Metlika se je predstavila s številnimi izdelki iz lesa. Kozličci, šupe, lesene hišice, vozovi, zelo lepe ribse, vse to stoji po pulih, leži po tleh in visi po stenah. — Črnomaljšani razstavljajo kar cel alkimistični laboratorij. Vodno kazalo, destilacijski aparat, elektrolitska naprava, obločnica za varjenje, vse narejeno iz steklenih cevč, starih konzervnih skatelj, žice in še marsi-

česa. Med tem pa številni umetniško izrezljani leseni krožniki in drugi okrajni predmeti iz lesa. Iz metliškega in črnomaljškega razstavnega prostora veje duh belokranjskega pastirčka, ki v beli obleki sedi pod brezo, pase kravice, si igra na piščal ter rezlja s pipcem, da bi si pregledol-

Model rudniške separacije so izdelali pionirji-tehniki s Senovega

Prometni znaki — delo pridnih rok trebanjskih mladih tehnikov

Naše naloge

zlasti v industriji in gradbeništvu. Pretirano zaposlovanje je hkrati pritiskalo na blagovne in komunalne sklade v mestih in industrijskih centrih ter zaviralo naraščanje realnih osebnih dohodkov delavcev in nameščenecv. Iz teh ugotovitev velja torej povzeti, da si moramo vnaprej vsi skupaj prizadevati, da bo naraščala produkcija ob večji produktivnosti dela. To pa je mož doseči, če v podjetjih smotno zaposlujemo, če odpravljamo pomanjkljivosti pri nagrajevanju, če razvijamo varčevanje, zboljšujemo organizacijo dela, uveljavljamo dosledno nagrajevanje po učinku, skrbimo za ustrezno vzgojo kadrov, obvladujemo sodobno tehniko in tehnološke procese, skratka uresničujemo vse tisto, kar tako ali drugače vpliva na rast produktivnosti dela.

V resoluciji je rečeno, valje ugotovljenemu skladnejšemu razvoju v vseh področjih našega gospodarstva, še vedno niso odpravljene razlike, ki so nastale zaradi pospešenega tempa industrijskega razvoja. To nam narekuje večjo skrb za področja, ki so še zaostala. Gradbeništvu je na primer doslej zaostajalo za hitro naraščajočo investicijsko potrebo. Razen tega, da so bile investicije za razvoj gradbeništvu premajhne, prevladuje tu tudi izrazito obetlični način dela. To pa nam lahko škoduje predvsem sedaj, ko je že določeno važno stanovanjska izgradnja. Zato je treba prehajati na industrijski način gradnje, odpravljati neracionalno projektiranje stanovanjskih in drugih zgradb, uvajati tipizacijo in standardizacijo gradbenih elementov in razvijati večjo zainteresiranost državljanov za gradnjo in vzdrževanje stanovanjskega fonda. Med drugim velja predvsem razvijati gradbeno in uslužbeno obrt, skrbeti za razvoj obrti predvsem s izpopolnjevanjem tehnične opreme in s ustanavljanjem novih obratov družbenega sektorja.

Pri investiranju pa velja še bolj upoštevati rekonstrukcije, ki omogočajo hitre učinke, zlasti rekonstrukcije, ki izboljšujejo strukturo proizvodnje.

Resolucija naševa tudi podrobne naloge, ki jih velja uresničevati zato, da bo preskrba mest in industrijskih središč čim boljša. Rečeno je, da je napredek kmetijstva, to je zvišanje kmetijske proizvodnje in njena socialistična preobrazba v poglji socialistične graditve enoten proces. Pospešujemo ga lahko zlasti s hitrejšim nadaljnjim organiziranim razširjanjem in utrjevanjem socialističnih kmetijskih organizacij, kmetijskih posestev in zadrug, ki so edine sposobne organizirati moderno produkcijo ter socialistično kooperacijo s individualnimi kmeti in so s tem tudi poglavitne nosilke razširjene reprodukcije v kmetijstvu.

K boljši preskrbi tržišč, predvsem v mestih in industrijskih centrih lahko ljudski odbor odločilno prispeva s tem, da pospešuje zlasti kmetijsko proizvodnjo v neposredni okolici mest. Seveda pa velja tudi misliti na razvoj trgovine. Prodajno mrežo je treba širiti po izdelanem programu. Zlasti pa je važna organizacija prometa s kmetijskimi pridelki, predvsem organizacija odkupa, prometa, skladiščenja in hlajenja, pa tudi same prodaje.

To je le nekaj nalog, ki jih vsebuje resolucija IV. kongresa v svojem prvem delu in te, kakor tudi ostale naloge uresničujemo vsi, kajti uresničitev lahko vpliva na povečanje proizvodnje, storilnosti dela, na izboljšanje življenjske ravni nas vseh.

KOLEKTIV RUDNIKA RJAVEGA PREMOGA

KANIŽARICA

ISKRENO ČESTITA SVOJIM STANOVSKIM SOTOVARIŠEM ZA 3. JULIJ — DAN SLOVENSkih RUDARJEVI HKRATI POZDRAVLJA OB DNEVU BORCA VSE BORCE IN GRADITELJE NAŠE SOCIALISTIČNE STVARNOSTI!

SREČNO! ZELIJO KANIŽARSKI RUDARJI

KDO SKRBI ZA POTROŠNIKA?

Lanskega letina je bila zelo dobra, toda vseno je bilo opaziti, da preskrba tržišča s kmetijskimi proizvodi v večjih središčih ni potekala v redu. Trgovina ni bila sposobna pravilno in enakomerno posredovati kmetijske proizvode potrošnikom. Bilo je mnogo nepotrebnega tekanja trgovcev okoli proizvajalcev, mnogo navzkrižnih prevozov, ki so narejale po nepotrebnem zvišali cene, nazadnje pa so bila kljub obilici kmetijskih proizvodov mnoga tržišča slabo preskrbljena. Zato smo že lani pričeli razmišljati o pogodbeni preskrbi naselij. Trgovska podjetja naj bi se pred setvijo ugotovila količine količine kmetijskih pridelkov bodo potrebne in naj bi za te količine sklenili s kmetijskimi družinami organizacijske pogodbe. Tako bi dosegli troje: proizvajalec bi vedel vnaprej koliko lahko prideja in proda, tržišče bi bilo vnaprej preskrbljeno in tudi cene bi bile stalne. O tem smo mnogo govorili in mnogo pisali. Če pogledamo stanje na našem tržišču v letošnji pomladi, ugotovljamo, da se od lanskega ni mnogo spremenilo. Naša podjetja so sklenila zelo malo pogodb za preskrbo središč. To in še marsikaj drugega je ugotovili Okrajni sindikalni svet Novo mesto na razširjeni seji sekretariata v soboto, 27. junija.

In še beseda o mleku in jajeh

Nova prodajna cena za mleko v mlekarni je 36 dinarjev liter. Mlekarna Novo mesto zaradi težkega gospodarskega stanja uvaja proizvodnjo brezalkoholnih pijač v želji, da bi se s tem do spodarsko sanirala. Tak ukrep je vsekakor vreden pohvale. Je pa še nekaj kar ni razveseljivo. Mlekarna je leta 1957 odkupila 2 milijona 400 tisoč litrov mleka, lani pa le še 1 milijon 700 tisoč litrov. Opozarjamo, da so v kolčnih odkupljeni lani vsište tudi suvočrne količine, odkupljene na koševskem področju. Mlačnost torej pada. Pri tem pa gradimo pitlačišča telet in prašičev, ki potrebujejo več sirotke, kot naša mlekarna odkupi mleka. Tukaj nekaj manjka, zato smo mišljenja, da ni prav, če se skuša mlekarna sanirati s proizvodnjo brezalkoholnih pijač, ko je treba njen obstoj reševati pri proizvodnji mleka.

Je še nekaj o jajcih. Letos v zimskih mesecih so bila jajca na živilskem trgu po 25 dinarjev kos. Takrat smo ugotovili, da je tudi to vprašanje s pravdočasnim posegom mogoče rešiti. Svet za blagovni promet, trgovinska zbornica in občina Novo mesto so ugotovili, da mora Gospodarska poslovna zveza Novo mesto v živi sezoni odkupiti primerno rezervo jajc in jih vskladirati v ljubljanski skladišča za kritično sezono. Ta jajca bi bila mogoče prodajati po 18 dinarjev kos. Naše skladišča svetovi v ljubljanski skladiščnici so še vedno razpoložljivi, toda GPZ Novo mesto ni doslej shranila tam niti enega jajca.

Podoba našega trga

V preskrbi dolejskih središč z zgodnjimi povtrtinami in sedem do nekatere težave. Dolejska nima podjetja, ki bi skrbelo za te proizvode, ker so potrebe po njih premajhne. Veših količin se zaradi nagle okvare ne izplača nabavljati, manjše količine pa proizvode podražijo. Podjetje za prodajo sadja in zelenjave imamo le v Novem mestu, v vseh drugih središčih pa so le prodajalne v okviru mešanich trgovskih podjetij.

Ker potrebujemo le majhne količine, moramo skušati organizirati lastno proizvodnjo s pomočjo pogodbenih preskrb. Potrošniki so valje kupovati le izdelke predvsem iz živilske in neposrednega proizvajalca-kmeta. Cene v trgovini so nižje, blago je tudi kvalitetnejše, vendar potrošnik tega še ni videl. Kmetijske zadruge se redko pojavljajo na živilskem trgu kot neposredni prodajalci raznih vrtnin in sadja. V primerih takšne intervencije smo ugotovili, da se je stanje takoj izboljšalo. Takšni posegi bi morali biti načrtno pripravljene, kmetijske zadruge pa bi z njimi vplivale tako na znižanje cen na živilskem trgu kot tudi v trgovini. Občine, kmetijske zadruge in trgovske organizacije so doslej o tem premalo razmišljale.

Skupne nabave ozimnice

Ces tri mesece bodo potrošniki pričeli nakupovati ozimnico: krompir, repo, zelje in razne vrste sadja. Se je čas, da trgovska podjetja sklenejo pogodbe s proizvajalci o dobavi teh potrošnih predmetov. Sindikalne podružnice naj takoj med član delovnih kolektivov prične z akcijo jesenske preskrbe. Ugotovijo naj količine posameznih pridelkov, ki jih potrebujejo, in bo skrb za dostavo trgovca. Sveti za blagovni promet in občina Novo mesto ne smejo v novi sezoni ponoviti tradicionalnega nakupovanja posameznikov pri kmetu. Naše kmetijstvo je s pogodbeno proizvodnjo že sposobno s pomočjo kmetijskih združb dati na trg zadostne količine kvalitetnih izdelkov. Seveda si pa moramo prej te količine pri zadrugah zadostno izboljšati, kar je redka podjeteja pri nas so oskrbovala potrošnike na osnovi sklenjenih pogodb. Jesen se bliža. Čas je, da s starim načinom prenehamo in da za lesenko obdobje sklenemo pogodbe o preskrbi naših mest. Če tega ne bo, homo moraj poskati krivice in povedati našim delovnim ljudem: tovariš ta in ja je kriv, da ni imel mesa; ta — ja je kriv, da ni zgodnjeja sadja, ta — da ni jajc, ta — ja ni krompirja in tako naprej.

Naloge družbenih organov

To je le bežna slika stanja v naši preskrbi. Da je žalostna, je krivih mnogo ljudi. Potrošniški sveti se pogosto vprašujejo: je kaj naj delamo? Danes smo jim nakazali vrsto nalog. Ne je trgovski lokal, tudi vprašanje: od kog trgovina nabavlja, kako nabavlja in če je zagotovila zadostne količine zdravih izdelkov, naj bo skrb za potrošniški svetovi za blagovni promet na občinah so doslej naredili za pogodbeno preskrbo mest zelo malo ali nič. V okolici naših mest so številne kmetijske zadruge, ki že pridelujejo vrtnine in zgodnje sadje ali pa so pripravljene to pridelovati. Zal prodajajo vse to drugam, ker jim nihče od naših govecev ni povzročal, da potrebujejo to tudi mi! Trgovinska zbornica Novo mesto je je ozka stanovska organizacija trgovcev, ki še ni pogledala malo dlje do potrošnika. Tudi zbornica je dolžna ukrepati, da bi potrošnik v okviru možnosti dobil to kar potrebuje. Preskrba naših mest je pomembno vprašanje, zato morajo o njem razpravljati tudi zbori proizvajalcev. Spomladanska sezona je morda in je redka podjeteja pri nas so oskrbovala potrošnike na osnovi sklenjenih pogodb. Jesen se bliža. Čas je, da s starim načinom prenehamo in da za lesenko obdobje sklenemo pogodbe o preskrbi naših mest. Če tega ne bo, homo moraj poskati krivice in povedati našim delovnim ljudem: tovariš ta in ja je kriv, da ni imel mesa; ta — ja je kriv, da ni zgodnjeja sadja, ta — da ni jajc, ta — ja ni krompirja in tako naprej.

150 let KRMELJA

Prvi zapiski o rudarjenju v Krmelju izvirajo iz maja leta 1809. Proslave 150 letnice rudnika pa bodo na praznik rudarjev 3. julija. Do osvoboditve je bil rudnik vedno v privatnih rokah.

SINDIKAT ZARES DELA

Rudniški sindikat je sodeloval pri sestavi tarifnega pravilnika in pravil podjetja, pri pripravi za proslavo 150-letnice in pri različnih prostovoljnih delih. Sindikat je bil tudi pobudnik obnove poštinskega doma v Pacugu, kjer je pripravil za svoje člane, ki bodo šli na oddih, 12 ležišč. Postavili so tudi tri vikend hišice. Julija bodo šli na dopust prvi delavci. Dnevni poštinski penzion bo od 300 do 400 dinarjev na osebo, vendar bo za vsakega člana sindikata prispevala sindikalna podružnica po 150 din dnevno. Lani in letos je sindikat organiziral v Pacugu osem izletov, ki so bili združeni s prostovoljnimi deli za ureditev poštinskega doma. Razen tega je sindikat že pripravil in bo še, razne izlete.

PEVCI IN GODBA

Krmeljski pevci-rudarji so bili pred nekaj leti zelo poznani, a so potem popustili. Sedaj imajo spet redne vaje, na katerih se uče novih pesmi. Vsi trije zbori (moški, ženski in mešani) so jih naštevali okoli 20, z njimi bodo nastopili za 150. obletnico.

Krmeljska godba na pihala je dobila instrumente pred dvema letoma, vendar bodo za letošnji rudarski praznik godbeni prvi javno nastopili. Pod vodstvom novega kapelnika Alojza Bastardija, ki je prišel k rudniku letošnjega maja, so naštevali že himno, tri koračnice in polko. Godbeniki so večina mladi fantje, ki razen naporenega dela v rudniku redno hodijo na vaje.

UREJENO KOPALIŠČE

Bazen za kopanje so uredili rudarji že lani. Ker je bil zgrajen s prostovoljnimi deli v enem mesecu, so mu dali ime »Udamnik«. Letos bodo uredili še okoliško bazena, zgradili bife, stranišča, slačilnice, garderobne omarice in postavili tuš. Tudi ta dela bodo opravljene na udarniško. Material za gradnjo so v glavnem naprosili, nekaj denarja pa je prispeval tudi rudnik iz »sklada 2/3«. Otvoritev novega bazena bo za rudarski praznik.

TARIFNI PRAVILNIK IN PROIZVODNJA

Pretekli četrtek je občina Sevnica potrdila tarifni pravilnik rudnika, ki predvideva povečanje tarifnih postavk za 2,3 odstotka. Z novim tarifnim pravilnikom so odpravili tudi nesorazmerja med postavkami, ki so bila v starem tarifnem pravilniku. Normiranih imajo 60% jamskih del, skupno pa je normiranih 73% del.

Pri rudniku je zaposlenih 440 delavcev, računano z opekarino 478. V prvem polletju so nakopali 57.900 ton premoga ali 7300 ton več kot v istem obdobju lani in prekorajši letošnji polletni plan, ki je 50.800 ton za 13,97%. Znižalo se je tudi število zaposlenih od lanskih 519 na letošnje polletno povprečje 473; hkrati so se občutno dvignile jamske in rudniške storitve medtem, ko so odkopne nekaj padle.

V juniju 1960 bodo predvidoma odprli jamo Majcen II, kjer je zalog premoga za približno 15 let. Gradnje in ostale priprave, ki bodo opravljene za izkoriščanje premoga, tečejo že drugo leto. Za odpiranje te jame so dobili zvezno posojilo 26 milijonov dinarjev, iz lastnih sredstev pa bodo porabili 80 milijonov.

V jami »3. junij« so letos prvič uporabili za prenos premoga od kopa do železnice garnituro enoveržnega jamskega transporterja. Njena zmogljivost je prenos 120 ton premoga v izmeni. Stala je 2,8 milijonov dinarjev. Prihodnje leto nameravajo kupiti še tri take garniture, ki bodo prispevale, hkrati z boljšo organizacijo dela, k povečanju jamske storitve. Do vznožja separacije bodo še naprej vozili premog z ozkoirno železnico, od vznožja do separacije pa bo premog še letos nosil 100 m dolg tekoči trak. Rudnik ima že dve leti svojega varnostnega tehnika. Število nesreč iz leta v leto pada, posebno v zadnjih dveh letih,

v prvem polletju letos pa je minimalno. Delavci dobijo pozimi toplo pijačo, poleti pa nič. Ker so rudarji skoro sami polproletarci, je za enkrat že nemogoče uvesti topli obrok hrane.

Rudnik izdaja tudi svoj časopis »Dolenjski rudar«. Dobi ga vsak delavec brezplačno. Na ta način je obveščen kolektiv o vseh sklepih delavskega sveta in upravnega odbora ter sploh o vseh važnejših dogodkih v rudniku in po svetu.

PROBLEM: PRODAJA!

Rudnik ima težava s prodajo debelih vrst premoga, predvsem košovca in kockovca. Glavni odjemalec te vrste premoga je pri njihovem rudniku široka potrošnja, pri ostalih rudnikih pa železnica. Ker potrošniki — privatniki v toletnih mesecih ne porabijo toliko premoga, so v prvem polletju v Krmelju združili skoro 50% proizvodnje debelega premoga, ker so ga je tako lahko prodali. Zaradi drobljenja zgubljiva rudnik okoli 30 milijonov dinarjev letno. Železnica se brani njihovega premoga zato, ker ima nekaj več pepela kot premog ostalih rudnikov, čeprav ima višjo kalorično vrednost kot na primer velenski. Železnica je do leta 1954 kupovala njihov premog, potem pa ne več. Mislijo pa bi bilo dobro na to, da bi rudnik ponovno pridobil za svojega odjemalca tudi železnico, kajti s tem bi jim bilo občutno pomagano. Zanimivo je še to, da sta najboljša kupca krmeljskega premoga Zagreb in Maribor.

Jože Primo

Oo prazniku slovenskih rudarjev pošiljamo tovarišem v Krmelju, Kanizarici, na Senovem, v Kočevju, Globokem in »Kremenovcem« v Novem mestu, Leskovcu, Mokrem polju ter delavcem »Kremenice« tovariške pozdrave in čestitke!

Med kanizarskimi rudarji

Investicije

Za letošnji prihodnje leto imajo predvideni gradnji za preko 200 milijonov dinarjev. Investicije se dele v tri skupine: jamske, zunanje in montažne ter oprema. Z jamskimi investicijami, ki znašajo nad 50 milijonov dinarjev, bodo poglavitni novi vpadniki, zgradili črpalnice ter uredili izvozno progno. S 57 milijoni zunanjih investicij bodo zgradili novo separacijo kopalnice za delavce in novo cestniško, 150 milijonov dinarjev bodo porabili za opremo nove separacije, črpalnice, za postavitev izvoznega stolpa in nakup izvoznega stroja. Vse te investicije so delno že porabljene, delno na jih bodo še porabili. Ko bo vse zgrajeno, se bo proizvodnja večala na 90.000 t premoga letno.

Spored

Z inženjrom Boletom sva se sprehodila okoli rudniških naprav in se pogovorila o marširnem. Pri novi jami sva se ustavila: — To je naš novi vpadnik, ki pa še ni dokončno urejen. Delavci morajo doh pot teševah na des-

Prihodnje leto: 100-letnica rudnika Kanizarica

— Naša separacija bo stala tu. Gotova bo še letos, opremljena pa šele prihodnje leto. Do nove separacije bo prišel premog po tekočem traku iz bunkerja, ki bo postavljen približno 100 m od separacije. Do bunkerja bodo pripeljali premog z vagončki, ki jih bodo potegnili iz jame. Novo separacijo in vpadnik bomo odprli

V vsako hišo na Dolenjskem in v Sp. Posavju »DOLENJSKI LIST«

prihodnje leto. Ob otvoritvi bo veliko praznovanje, ki bo združeno s proslavo 100-letnice obstoja rudnika. Pozitivni zalog premoga ima rudnik za leto let, če ga bodo izkopal vsako leto 100.000 ton. Upoštevati pa je treba, da še ni ves okoliški teren raziskan. Rudnik ima šest tovornjakov, en avtobus in cestni avto. Tovornjake uporabljajo za prevoz premoga in lesa. Avtobus imajo šele dva meseca. Z njim vozijo delavce na delo in z dela, namenjen pa je tudi za izlete. Težave rudnika so stanovanja. Nekaj sredstev za gradnjo bo že dobili, nekaj pa jih še bodo in tako bo predvidoma že prihodnje leto stal pri koloniji nov osemnajststanovniški blok, ki bo vsejal 30 milijonov dinarjev. Potrebno bi tudi novo upravno poslopje. Še eno težavo imajo, namreč precej neopremljenih izostankov, predvsem med sezono kmečkih del. Rešili so ga tako, da vsakemu zaposlenemu za vsak neupravljen izostanek odbijejo 25% od nagrade, če ima torej štiri neupravljenosti izostanke, sploh ne more biti udeležen pri delitvi dobička. Poslovili sem se in zavil proti Cramlju. Pri stari rudniški koloniji sem se igral kup otrok, s katerimi sem se tudi malo pogovoril. Ivan je dal zobe misli. Breznikova, ki hodi že v peti razred, pravi, da bo trgovka. Pes Tarzan je ukradel nekaj gospodinj iz kosare čebulo in jo prinesel. Dobriček se mi je na vse načine in me igraje grizel za roko. Rekel sem mu, da je lump in on je veselo pomigal z repom. Majhno dekletce je povedalo, da je Tarzan pliden, in da ga dražijo kadar ima kost. Srečno rudarji, srečno družine!

Kolektiv rudnika rjavega premoga Krmelj

KI PRAZNUJE LETOS 150-LETNICO OBSTOJA RUDNIKA, ČESTITA ZA RUDARSKI PRAZNIK — 3. JULIJ — IN ZA DAN BORCA — 4. JULIJ — VSEM SLOVENSKIM RUDARJEM IN BORCEM NOV, HKRATI PA POŠILJA BORBENE POZDRAVE ZA 40. OBLETNICO ZKJ.

RUDNIK KRMELJ NUDI RJAVI PREMOG ZA GOSPODINJSTVO IN INDUSTRIJO PO ZELO UGODNIH CENAH TER IZDELUJE ZIDNO OPEKO

Spored kulturnega tedna ob 150-letnici obstoja rudnika Krmelj

V preteklih dneh so prebivalci Krmelja že bili na nekaterih prireditvah, s katerimi slavijo kolektiv rudnika 150-letnico svojega obstoja. Razen filmskih predstav je bilo zadnje nedeljo v Krmelju kegjaško tekmovalstvo, gasilska veselica, pevski koncert domačega pevskega zbora, šahovski turnir, otroška filmska predstava, včeraj pa je Svoboda igrala Benelličev »Ljubezen treh kraljev«.

Nooč je v Krmelju več stvari: domača godba bo prvič nastopila v domu Svobode, mladi proizvajalci bodo pripravili kresovanje in ognjemet ob 21. uri. Ob 18. uri bo izredna kino predstava »Vojak Svejke«. Na dan rudarjev, v petek zjutraj, bo budajca domače godbe. Ob osmih bo slavnostna seja delavskega sveta, ob devetih pa akademija v domu Svobode. Na akademiji bodo razdelili nagrade tovarišem, ki delajo v rudniku že 30 let; sledi bo ogled rudarske razstave. Ob 16. uri promenačni koncert ob kopalnem bazenu, nato zabava s plesom. Igrala bo godba na pihala iz Rače. V soboto, 4. julija, bo v Krmelju šahovski brzoturnir za prvenstvo Dolenjske; začetek ob 8. uri. Ob 10. uri predstava filma »Kala« za otroke, Zvečer

bodo vrtili dva filma: »Novoletni ples« in »Kala«. V nedeljo, 5. julija, ob 14. uri nogometna tekma, ob 18. uri pa film »Novoletni ples«.

»KREMEN« — rekordna proizvodnja!

Praznik rudarjev slavijo tudi delavci in nameštenci rudnikov nekovinskih rudnin KREMEN Novo mesto, o katerih smo letos že nekakršni poročali. Kakšen je njihov delež v narodnem gospodarstvu, je našim bralcem že znano iz prejšnjih člankov. Da pa si kolektiv prizadeva z vsemi silami dati skupnosti kar največ, naj potrdi tebe nekaj ugotovitev: »Namesto zmanjševanja proizvodnje lahko govorimo letos sa-

Spet 10 stanovanj

Pred dvema mesecema je krmeljski rudnik dogradil 4-stanovniški blok, ki je stal 10 milijonov dinarjev. Pred kratkim so začeli pripravljati predračun za nov 6-stanovniški blok, ki bo dograjen predvidoma prihodnje leto.

mo o njeni nenehni rasti, nam je v torek zjutraj razložil direktor podjetja tov. Niko Križanec.

Dom rudarjev v Kočevju odprt

V nedeljo so imeli v Kočevju v okviru V. rudarskega tedna zborovanje, ki ga je pripravila rudniška organizacija ZK v počastitev 40-letnice KPJ in SKOJ, jutrišnjega Dneva rudarjev ter velike glavnice stavke pred 25 leti. Ob tej priložnosti so odprli nov klubski dom kočevskih rudarjev in odkrili spominsko ploščo prvim komunisto-rudarjem iz Kočevja, ki so se pred 40 leti prvi nastopili revolucionarno pot. V Kočevju so ta dan odprli še razstavo »40 let KPJ«, imeli pa so tudi številne uspele kulturne prireditve.

Krmelju obrtne delavnice

V Krmelju ni nobene obrtne delavnice, zato morajo vsi prebivalci podpirati šumarje. Razen obrtnih delavnic potrebujejo Krmeljci tudi mlekarno.

Presenečenje!

Kmetijska zadruga Tržišče je kupila travnik, na katerem namerava s pomočjo organizacij in s prostovoljnimi delom prebivalcev Tržišča in okolice zgraditi kopalniško, nogometno igrišče in še nekatere športne objekte. Finančno bodo to akcijo podprle krajevne organizacije, igrišča bodo namenjena predvsem mladini, ki nima nobene, ga primernega prostora za zabavo. Takšno je življenje v knapovski dolini pod Bohorjem. Utrip tega rjavega rudarskega življenja daje ton celotni senovški občini, ki je v novomeškem okraju ena najbolj industrializiranih občin.

Boris Koskič

Pod Bohorjem raste mesto

Reportaža s Senovega za letošnji 3. in 4. julij

Pred menoj je fotografija Senovega. Njena panorama zajema le ozek del rudarskega kraja. Ni to porumel in zbledel kosček papirja, ki ga je posnel nekdo že pred petnajstimi ali še več leti. To je slika Senovega pred tremi, štirimi leti. Zamislimo se ob tej podobi, kajti čas beži in spreminja podobo kraja. Ne, ni to le čas, to so roke mladih, ki so s podporo starejših, izkušnih, počasi, iz dneva v dan, iz meseca v leto spreminjali podobo kraja in življenja v njem. Pod Bohorjem raste nov rod, z njim pa mestce, lično in belo, prav nič rudarsko turobne podobe. Gledam to podobo in mislim. Res, je nekaj let, da ona po vojni nisi ne računam, pa se je toliko naredilo! Čeprav radi tarnamo, da smo marsikaj zamudili, kar je res, smo vendarle tudi Senovčani prav pridno delali. Med občinskimi domom in posebno šolo so bohoti lepa večstanovniška občinska hiša, ob glavni cesti navzgor so zrasla mnoga nova poslopja, moderno urejena s lokali, tako da središče rudarskega kraja vse bolj dobiva podobo urejenega industrijskega kraja. Nova mehanizna delavnica, obratni prestori, mehanizacija v jami — vse večji napori rudarskega kolektiva, da delovni šlovek varno in koristno prispeva k skupnemu napredku podjetja, zagotovitve stanovanj, povečanje strojevnih uspehov v zadnjih letih —

to niso drobne reči, četudi vsakdanje zvone. To so čim v virig mnogoterih uspehov »knapovskega« življa pod Bohorjem. Ustavil sem se pred mladim fantom, ki kopije jamo, po kateri bo speljana cesna kanalizacija. Vroče je in pot mu lije s čela, ko zasaja kramp v polmeko dno. »Vroče?« »Vroče!« Da, marsikomu je vroče, je bilo vroče in pot je zalival oči in usta še pred leti, tik po vojni, ko je bilo treba iz ruševin znova pričeti. Ljudje pod Bohorjem so tega vajeni, zato fant z nasmeškom dodaja: »Ampak, ko bo to zgotovljeno, pride na vrsto cesta, moderna, asfaltirana, skozi vse Senovo. Imam kolo. Staro. Jeseni kupim novo, takšno za trideset tisoč, nekaj sem si že pripravil. Zdrčal bom z njim po asfaltu in naenkrat bom na postaji.« Viš ga fanta, si mislim, ta je pa uren. Računa, da bo že v jeseni cesta. Prav! Vsi na Senovem in v Breštancih se tega veseli. »Salamenska občina,« se pridruša mlad delavec ob zaslinem, komaj še sposobnem moštiku, ki vodi žez pravkar razbessell Dovški potok. »Da bi imel le nekaj kosov lesa, da ga popravim, sicer ne bom mogel z opeko čezati, tja gor na Foreber.«

»Kaj pa na zbor volivcev kaj greš?« ga vpraša upokojeni Jože, pameten delavec. »Vsi skupaj bi se morali zbrati in ga popraviti, saj občinski možje radi dajejo denar tja, kjer vedo, da so tudi prebivalci pripravljeno pomagati. Z združenimi močmi: ti, jaz, občina in ostali bi lahko mnogo napravili.« Res je, z združenimi močmi, ob materialni pomoči občine in s sodelovanjem vaščanov so v teh letih uredili nešteto malih in potrebnih asanacij. S tem se radi pohvalijo v Sedmu, na Gorici, Mrtnih selih in še v mnogih drugih vaseh. Na igrišču Partizana v Dovškem, na lepem travnatem, toda ne dovolj izkoriščanem fizikulturnem objektu v Senovem, se leno pade za žogo nedorasli fantje. Sopara pritiska in dva ali trije se spuste v bližnji potok namakati noge. Sedaj že živahneje prestopajo po hladnem kamenju, si brizgajo vodo in vpijejo, da je veselje. »Mejdun, Lojze, v brigado grem,« zavpije postaven petnajstletnik. »V kakšno?« »Kakšna pa so brigade? V mladinsko vendar! Pri nas bomo pričeli graditi kopalni bazen in mladinci bomo pomagali s prostovoljnimi delom. Celo brigado bomo imeli, tako so rekli na sestanku.« »Ti, kdo pa zapisuje?« se oglasi še eden z igrišča. »Pridi zvečer na sestanek, pa se vpišil!« Zganili so se na Senovem — tokrat spet zares. Hočejo imeti bazen. Sredstva za začetek so, sila pa je velika. Poletje je skoraj tu, z njim vroči, sončni dnevi, potreba po kopanju in sončenju narašča z vsakim dnem. Mladincem bodo pomagala tudi gasilska društva in če še prišče, jemo pomoč — fizično ali finančno — vseh, ki so jo objavili, potem prav zares Senovčanom prihodnje leto ne bo več treba hoditi v potok. Duša

Tudi KREMENOVIM betim rudarjem — za 3. julij tovariški SREČNO!

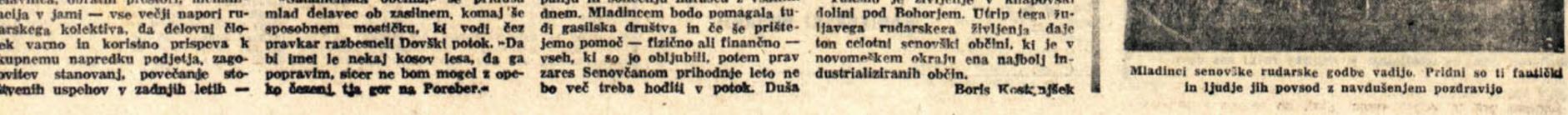
Krmelju obrtne delavnice

V Krmelju ni nobene obrtne delavnice, zato morajo vsi prebivalci podpirati šumarje. Razen obrtnih delavnic potrebujejo Krmeljci tudi mlekarno.

Presenečenje!

Kmetijska zadruga Tržišče je kupila travnik, na katerem namerava s pomočjo organizacij in s prostovoljnimi delom prebivalcev Tržišča in okolice zgraditi kopalniško, nogometno igrišče in še nekatere športne objekte. Finančno bodo to akcijo podprle krajevne organizacije, igrišča bodo namenjena predvsem mladini, ki nima nobene, ga primernega prostora za zabavo. Takšno je življenje v knapovski dolini pod Bohorjem. Utrip tega rjavega rudarskega življenja daje ton celotni senovški občini, ki je v novomeškem okraju ena najbolj industrializiranih občin.

Boris Koskič

Mladinci senovške rudarske godbe vadijo. Pridni so ti faulistični in ljudje jih povsod z navdušenjem pozdravijo

Gosta jutranja megla se je začela naglo redčiti. In potem — kot se pogostoma zgodi v planinah — se je kar na lepem vzdignila na krilih lahnega vetra. Začudenim smo se znašli pred neznanom vasjo, ki jo je obsevalo toplo sonce. Ta prekleta megla nas je izdala, ko smo jo najbolj potrebovali. In nič drugega nam ni preostalo, ko da ležemo za redko b-diljkavo ograjo in se pogovorimo, kako in kaj.

Bili smo preznojeni, umazani, lačni in utrujeni. Ze več dni smo se izmikali preganjalcem. Sinoči se nam je nekako posrečilo zabrisati sled za seboj — pomagali so nam dež, megla in neki pastirček.

Videli smo jih, ko so nedaleč od nas kadili. Sli so kot stekli psi, besni in trmast. Ze to, da smo jim vsaj za nekaj časa ostali za hrbtom, nam je omogočilo, da smo se malo umirili in nehali sitariti drug nad drugim. Vsaj za kratek čas smo imeli priložnost premisliti, kam sedaj.

Sklenili smo, da pojdemo v novo smer — kakor se nam je najbolje zdelo. Opetekali smo se skozi noč in goščavo, da bi čimveč pridobili na času. In ko sta se nam začela samozavest in upanje že vračati, nas je izdala megla, ki smo ji največ zapali.

Vasj si nisimo mogli ogledati, kot bi bilo potrebno. Ležala je na vrhu klanca, nedaleč od nas. Plot, izza katerega smo laže oprezovali, je bil tako redek in okrog njega taka čistina, da se počeniti nisi mogel — kaj šele, da bi stopil stran — ne da bi te opazili iz vasi. Med oprezovanjem smo znova začeli drug drugemu očitati, zakaj smo za nekaj časa legli — to sem bil svetoval jaz — in počivali, pa zakaj smo se mudili, ko si je najmlajši med nami popravil raztrgano opanko. Izenadna pa se je zgodilo nekaj, kar nam je v hipu zavezalo jezike. Za živo mejo, tam od vasi, smo zaslišali glasove in klice, nato pa malo bliže glasove in korake.

«Nekdo gre,» je rekel srednji in odpel varovalko na puškinem zapiraju.

«Ne streljaj brez potrebe,» sem ga opozoril in se še sam pripravil. Skušal sem se čimbolj približati živim mejam. Še prej, ko sem znova legel, je na desni zasumelo grmičevje v plotu in na našo stran se skočilo mlado

dekletce. Začudeno je obstala pred nami, ki smo se imeli malone za izgubljene, in nas vse prevzela s svojo lepoto. Res, ta lepota nas je prevzela in prešinila kakor rezilo, ki zapusti neizbrisno sled.

Bržčas smo bili videti grozni. Preplazeno nas je gledala, bila je bleda. Obstala je sredi žarkov jutranjega sonca in igre jesenskih barv, medtem ko so se zadnji oblaki megle izgubljali proti planini. Stala je pred nami v vsej svoji mladi lepoti, v vetru, ki se ji je zaganjal v krilo ter risal vitkost in lepoto njenega telesa. Male prsi so se ji dvigale od začudenja in strahu ter ji napolnjevale jočje.

Segla je z roko proti glavi, ko da bi se hotela skriti. Lepa, lahno sklonjena glava je bila podobna roži sre-

Todor Vujasinović:

LEPOTA

di polja. Gledala nas je s plašnimi očmi, ki so bile velike, svetle in vlažne. In prav iz njih je strah najprej izginil. V njih je zasijal smeh, ki je šinil z lahno rdečico čez blede lice proti kotom ustnic. Bilo nam je, ko da so te oči in smeh in vsa njena lepota in jutranje sonce in veter, ki se je polgraval z njenim krilom, razgnali vse naše skrbi in muke. Docela smo pozabili na preganjanje in smrti nevarnost, ki je prežala na nas. Ko da smo znova začutili življenje v sebi, v travi, v listju, v zraku in soncu. Pozabili smo na krvavo resničnost, ob kateri so se nam nekaj trenutkov prej do onemoglosti napegnili živci, zaradi katere smo sitarili in drug drugega doživljali, česar nisimo bili krivi. Pozabili smo, da smo umazani od blata, preznojeni, lačni, da nas je napor skazil in da smo se malo prej zdeli teme dekletku kot nekakšne prikazni.

Zrli smo vanjo, lačni lepote in radosti. Ob njenem nasmehu smo se mi nasmehnili, vsi trije.

«Oh, kako ste me prestrašili, vradj polja. Gledala nas je s plašnimi očmi, ki so bile velike, svetle in vlažne. In prav iz njih je strah najprej izginil. V njih je zasijal smeh, ki je šinil z lahno rdečico čez blede lice proti kotom ustnic. Bilo nam je, ko da so te oči in smeh in vsa njena lepota in jutranje sonce in veter, ki se je polgraval z njenim krilom, razgnali vse naše skrbi in muke. Docela smo pozabili na preganjanje in smrti nevarnost, ki je prežala na nas. Ko da smo znova začutili življenje v sebi, v travi, v listju, v zraku in soncu. Pozabili smo na krvavo resničnost, ob kateri so se nam nekaj trenutkov prej do onemoglosti napegnili živci, zaradi katere smo sitarili in drug drugega doživljali, česar nisimo bili krivi. Pozabili smo, da smo umazani od blata, preznojeni, lačni, da nas je napor skazil in da smo se malo prej zdeli teme dekletku kot nekakšne prikazni.

«Cigava si?» je nestrpno vzkliknil najmlajši. Povedala mu je.

«Kaj poveš? Dekleta iz vaše hiše so bila vedno najlepša v našem kraju.»

«Res si zelo lepa,» sem se oglasil, da pač nekaj rečem. «Pri nas doma imamo dekletce. Lepa je, Zelina, da bi bila, ko bo zrasla, taka kot ti.»

«Kaj vam je,» se je razjezila. «Ko da ste znoreli. Mislite, da ne vem, kdo ste? Sinoči so vas preganjali pod našimi kolibami. Zdaj pa navalujete name z neslanimi šalami.»

Za trenutek je umolknila in uprla zaskrbljene oči proti vasi, nato pa je potihno nadaljevala: «Tamle v vasi so, počivajo in jedo. Vsak hip se utegnejo odpraviti in nadaljevati pogon za vami.»

«Vseeno mi je, četudi umrem, samo da sem te videl, lepota,» je spet začel najmlajši. Oči so se mu radostno in brezskrbno smejale. Govoril je iskreno — to smo vedeli vsi, z dekletem vred. Toda vedla se je, ko da ni slišala njegovih besed.

«Cimprej morate od tod. Jaz pojdem na ono stran njive, vi pa se stisnite k plotu za menoj do tistih grmov. Če jih bom opazila, se bom sklonila, ko da popravljam opanko.»

In lahkotno kakor prej se je zavihтела čez plot. Mi pa smo k tlom sklonjeni krenili za njo, v zavetju redkega grmičevja.

Ko smo se čez nekaj časa znašli v gozdu, je dekletce pokazala z roko proti severu.

«Tam so Rudine. Oni mislijo, da ste šli v to smer,» je rekla. «Govorili so, da pojdejo tja za vami. Ne vem, kaj bi bilo bolje za vas, menim pa, da vam najbolj kaže oditi tod,» je dejala in pokazala proti severu.

«Ko se vse to konča, te bom poiskal, veš,» se je nasmehnil najmlajši. «Jaz nisem iz te vasi, Tu vas ne marajo. Mi smo se zatekli k teti. Svabi so nam požgali dom. Moji bratje so v neki vaši brigadi.»

«Vem, kako je s tvojimi domačimi. Brž ko si povedala, čigava si, sem vedel.»

«Tudi jaz te bom obiskal,» je rekel srednji, ki je najbolj poznal te kraje.

«Tudi jaz pridem, prav zagotovo,» sem smehljaje se dodal. In vsi štirje smo se zasmejali. Toda mislil sem čisto resno, da bom storil, kar sem dejal.

Poslovlili smo se in se ji zahvalili. Ko smo zagazili v hosto, smo se vsi trije kar na lepem ustavili in se ozrli. Gledali smo za njo. Lahkotno je stopala in se prijetno zibala v bokih. Nenadoma pa je obstala, ko da bi hotela nekaj pobrati. Počas se je obrnila proti nam in dvignila roko. Vedeli smo, da je to namenjeno nam. Nato je izginila za plotom in nismo je več videli.

Brž smo stopili naprej. Zaslišali smo glasove iz vasi. Preganjalci so se odpravili na pot.

Tih in zamišljeni smo hiteli dalje. Sam ne vem zakaj — čutil sem, da tudi tovariša, kakor jaz, mislita nanjo.

Okrog polne smo se ustavili. Najmlajši je rekel:

«Ko se vse to konča, jo bom res poiskal, boste videli!»

Bil je mlad in bolj vztrajen od naju. Zavidala sva mu. Naslednjo noč je padel nad neko umazano žabjo lužo, lačen, prezeblen, onemogel. Midva sva ostala živa, a je nisva poiskala.

«Kaj poveš? Dekleta iz vaše hiše so bila vedno najlepša v našem kraju.»

«Res si zelo lepa,» sem se oglasil, da pač nekaj rečem. «Pri nas doma imamo dekletce. Lepa je, Zelina, da bi bila, ko bo zrasla, taka kot ti.»

«Kaj vam je,» se je razjezila. «Ko da ste znoreli. Mislite, da ne vem, kdo ste? Sinoči so vas preganjali pod našimi kolibami. Zdaj pa navalujete name z neslanimi šalami.»

Za trenutek je umolknila in uprla zaskrbljene oči proti vasi, nato pa je potihno nadaljevala: «Tamle v vasi so, počivajo in jedo. Vsak hip se utegnejo odpraviti in nadaljevati pogon za vami.»

«Vseeno mi je, četudi umrem, samo da sem te videl, lepota,» je spet začel najmlajši. Oči so se mu radostno in brezskrbno smejale. Govoril je iskreno — to smo vedeli vsi, z dekletem vred. Toda vedla se je, ko da ni slišala njegovih besed.

«Cimprej morate od tod. Jaz pojdem na ono stran njive, vi pa se stisnite k plotu za menoj do tistih grmov. Če jih bom opazila, se bom sklonila, ko da popravljam opanko.»

In lahkotno kakor prej se je zavihтела čez plot. Mi pa smo k tlom sklonjeni krenili za njo, v zavetju redkega grmičevja.

Ko smo se čez nekaj časa znašli v gozdu, je dekletce pokazala z roko proti severu.

«Tam so Rudine. Oni mislijo, da ste šli v to smer,» je rekla. «Govorili so, da pojdejo tja za vami. Ne vem, kaj bi bilo bolje za vas, menim pa, da vam najbolj kaže oditi tod,» je dejala in pokazala proti severu.

«Ko se vse to konča, te bom poiskal, veš,» se je nasmehnil najmlajši. «Jaz nisem iz te vasi, Tu vas ne marajo. Mi smo se zatekli k teti. Svabi so nam požgali dom. Moji bratje so v neki vaši brigadi.»

«Vem, kako je s tvojimi domačimi. Brž ko si povedala, čigava si, sem vedel.»

«Tudi jaz te bom obiskal,» je rekel srednji, ki je najbolj poznal te kraje.

«Tudi jaz pridem, prav zagotovo,» sem smehljaje se dodal. In vsi štirje smo se zasmejali. Toda mislil sem čisto resno, da bom storil, kar sem dejal.

Poslovlili smo se in se ji zahvalili. Ko smo zagazili v hosto, smo se vsi trije kar na lepem ustavili in se ozrli. Gledali smo za njo. Lahkotno je stopala in se prijetno zibala v bokih. Nenadoma pa je obstala, ko da bi hotela nekaj pobrati. Počas se je obrnila proti nam in dvignila roko. Vedeli smo, da je to namenjeno nam. Nato je izginila za plotom in nismo je več videli.

Brž smo stopili naprej. Zaslišali smo glasove iz vasi. Preganjalci so se odpravili na pot.

Tih in zamišljeni smo hiteli dalje. Sam ne vem zakaj — čutil sem, da tudi tovariša, kakor jaz, mislita nanjo.

Okrog polne smo se ustavili. Najmlajši je rekel:

«Ko se vse to konča, jo bom res poiskal, boste videli!»

Bil je mlad in bolj vztrajen od naju. Zavidala sva mu. Naslednjo noč je padel nad neko umazano žabjo lužo, lačen, prezeblen, onemogel. Midva sva ostala živa, a je nisva poiskala.

«Kaj poveš? Dekleta iz vaše hiše so bila vedno najlepša v našem kraju.»

«Res si zelo lepa,» sem se oglasil, da pač nekaj rečem. «Pri nas doma imamo dekletce. Lepa je, Zelina, da bi bila, ko bo zrasla, taka kot ti.»

«Kaj vam je,» se je razjezila. «Ko da ste znoreli. Mislite, da ne vem, kdo ste? Sinoči so vas preganjali pod našimi kolibami. Zdaj pa navalujete name z neslanimi šalami.»

Za trenutek je umolknila in uprla zaskrbljene oči proti vasi, nato pa je potihno nadaljevala: «Tamle v vasi so, počivajo in jedo. Vsak hip se utegnejo odpraviti in nadaljevati pogon za vami.»

«Vseeno mi je, četudi umrem, samo da sem te videl, lepota,» je spet začel najmlajši. Oči so se mu radostno in brezskrbno smejale. Govoril je iskreno — to smo vedeli vsi, z dekletem vred. Toda vedla se je, ko da ni slišala njegovih besed.

«Cimprej morate od tod. Jaz pojdem na ono stran njive, vi pa se stisnite k plotu za menoj do tistih grmov. Če jih bom opazila, se bom sklonila, ko da popravljam opanko.»

In lahkotno kakor prej se je zavihтела čez plot. Mi pa smo k tlom sklonjeni krenili za njo, v zavetju redkega grmičevja.

Ko smo se čez nekaj časa znašli v gozdu, je dekletce pokazala z roko proti severu.

«Tam so Rudine. Oni mislijo, da ste šli v to smer,» je rekla. «Govorili so, da pojdejo tja za vami. Ne vem, kaj bi bilo bolje za vas, menim pa, da vam najbolj kaže oditi tod,» je dejala in pokazala proti severu.

«Ko se vse to konča, te bom poiskal, veš,» se je nasmehnil najmlajši. «Jaz nisem iz te vasi, Tu vas ne marajo. Mi smo se zatekli k teti. Svabi so nam požgali dom. Moji bratje so v neki vaši brigadi.»

«Vem, kako je s tvojimi domačimi. Brž ko si povedala, čigava si, sem vedel.»

«Tudi jaz te bom obiskal,» je rekel srednji, ki je najbolj poznal te kraje.

«Tudi jaz pridem, prav zagotovo,» sem smehljaje se dodal. In vsi štirje smo se zasmejali. Toda mislil sem čisto resno, da bom storil, kar sem dejal.

Poslovlili smo se in se ji zahvalili. Ko smo zagazili v hosto, smo se vsi trije kar na lepem ustavili in se ozrli. Gledali smo za njo. Lahkotno je stopala in se prijetno zibala v bokih. Nenadoma pa je obstala, ko da bi hotela nekaj pobrati. Počas se je obrnila proti nam in dvignila roko. Vedeli smo, da je to namenjeno nam. Nato je izginila za plotom in nismo je več videli.

Brž smo stopili naprej. Zaslišali smo glasove iz vasi. Preganjalci so se odpravili na pot.

Tih in zamišljeni smo hiteli dalje. Sam ne vem zakaj — čutil sem, da tudi tovariša, kakor jaz, mislita nanjo.

Okrog polne smo se ustavili. Najmlajši je rekel:

«Ko se vse to konča, jo bom res poiskal, boste videli!»

Bil je mlad in bolj vztrajen od naju. Zavidala sva mu. Naslednjo noč je padel nad neko umazano žabjo lužo, lačen, prezeblen, onemogel. Midva sva ostala živa, a je nisva poiskala.

«Kaj poveš? Dekleta iz vaše hiše so bila vedno najlepša v našem kraju.»

«Res si zelo lepa,» sem se oglasil, da pač nekaj rečem. «Pri nas doma imamo dekletce. Lepa je, Zelina, da bi bila, ko bo zrasla, taka kot ti.»

«Kaj vam je,» se je razjezila. «Ko da ste znoreli. Mislite, da ne vem, kdo ste? Sinoči so vas preganjali pod našimi kolibami. Zdaj pa navalujete name z neslanimi šalami.»

Za trenutek je umolknila in uprla zaskrbljene oči proti vasi, nato pa je potihno nadaljevala: «Tamle v vasi so, počivajo in jedo. Vsak hip se utegnejo odpraviti in nadaljevati pogon za vami.»

«Vseeno mi je, četudi umrem, samo da sem te videl, lepota,» je spet začel najmlajši. Oči so se mu radostno in brezskrbno smejale. Govoril je iskreno — to smo vedeli vsi, z dekletem vred. Toda vedla se je, ko da ni slišala njegovih besed.

«Cimprej morate od tod. Jaz pojdem na ono stran njive, vi pa se stisnite k plotu za menoj do tistih grmov. Če jih bom opazila, se bom sklonila, ko da popravljam opanko.»

In lahkotno kakor prej se je zavihтела čez plot. Mi pa smo k tlom sklonjeni krenili za njo, v zavetju redkega grmičevja.

Ko smo se čez nekaj časa znašli v gozdu, je dekletce pokazala z roko proti severu.

«Tam so Rudine. Oni mislijo, da ste šli v to smer,» je rekla. «Govorili so, da pojdejo tja za vami. Ne vem, kaj bi bilo bolje za vas, menim pa, da vam najbolj kaže oditi tod,» je dejala in pokazala proti severu.

«Ko se vse to konča, te bom poiskal, veš,» se je nasmehnil najmlajši. «Jaz nisem iz te vasi, Tu vas ne marajo. Mi smo se zatekli k teti. Svabi so nam požgali dom. Moji bratje so v neki vaši brigadi.»

«Vem, kako je s tvojimi domačimi. Brž ko si povedala, čigava si, sem vedel.»

«Tudi jaz te bom obiskal,» je rekel srednji, ki je najbolj poznal te kraje.

«Tudi jaz pridem, prav zagotovo,» sem smehljaje se dodal. In vsi štirje smo se zasmejali. Toda mislil sem čisto resno, da bom storil, kar sem dejal.

Poslovlili smo se in se ji zahvalili. Ko smo zagazili v hosto, smo se vsi trije kar na lepem ustavili in se ozrli. Gledali smo za njo. Lahkotno je stopala in se prijetno zibala v bokih. Nenadoma pa je obstala, ko da bi hotela nekaj pobrati. Počas se je obrnila proti nam in dvignila roko. Vedeli smo, da je to namenjeno nam. Nato je izginila za plotom in nismo je več videli.

Brž smo stopili naprej. Zaslišali smo glasove iz vasi. Preganjalci so se odpravili na pot.

Tih in zamišljeni smo hiteli dalje. Sam ne vem zakaj — čutil sem, da tudi tovariša, kakor jaz, mislita nanjo.

Okrog polne smo se ustavili. Najmlajši je rekel:

«Ko se vse to konča, jo bom res poiskal, boste videli!»

Bil je mlad in bolj vztrajen od naju. Zavidala sva mu. Naslednjo noč je padel nad neko umazano žabjo lužo, lačen, prezeblen, onemogel. Midva sva ostala živa, a je nisva poiskala.

«Kaj poveš? Dekleta iz vaše hiše so bila vedno najlepša v našem kraju.»

«Res si zelo lepa,» sem se oglasil, da pač nekaj rečem. «Pri nas doma imamo dekletce. Lepa je, Zelina, da bi bila, ko bo zrasla, taka kot ti.»

«Kaj vam je,» se je razjezila. «Ko da ste znoreli. Mislite, da ne vem, kdo ste? Sinoči so vas preganjali pod našimi kolibami. Zdaj pa navalujete name z neslanimi šalami.»

Za trenutek je umolknila in uprla zaskrbljene oči proti vasi, nato pa je potihno nadaljevala: «Tamle v vasi so, počivajo in jedo. Vsak hip se utegnejo odpraviti in nadaljevati pogon za vami.»

«Vseeno mi je, četudi umrem, samo da sem te videl, lepota,» je spet začel najmlajši. Oči so se mu radostno in brezskrbno smejale. Govoril je iskreno — to smo vedeli vsi, z dekletem vred. Toda vedla se je, ko da ni slišala njegovih besed.

«Cimprej morate od tod. Jaz pojdem na ono stran njive, vi pa se stisnite k plotu za menoj do tistih grmov. Če jih bom opazila, se bom sklonila, ko da popravljam opanko.»

In lahkotno kakor prej se je zavihтела čez plot. Mi pa smo k tlom sklonjeni krenili za njo, v zavetju redkega grmičevja.

Ko smo se čez nekaj časa znašli v gozdu, je dekletce pokazala z roko proti severu.

«Tam so Rudine. Oni mislijo, da ste šli v to smer,» je rekla. «Govorili so, da pojdejo tja za vami. Ne vem, kaj bi bilo bolje za vas, menim pa, da vam najbolj kaže oditi tod,» je dejala in pokazala proti severu.

«Ko se vse to konča, te bom poiskal, veš,» se je nasmehnil najmlajši. «Jaz nisem iz te vasi, Tu vas ne marajo. Mi smo se zatekli k teti. Svabi so nam požgali dom. Moji bratje so v neki vaši brigadi.»

«Vem, kako je s tvojimi domačimi. Brž ko si povedala, čigava si, sem vedel.»

«Tudi jaz te bom obiskal,» je rekel srednji, ki je najbolj poznal te kraje.

«Tudi jaz pridem, prav zagotovo,» sem smehljaje se dodal. In vsi štirje smo se zasmejali. Toda mislil sem čisto resno, da bom storil, kar sem dejal.

Poslovlili smo se in se ji zahvalili. Ko smo zagazili v hosto, smo se vsi trije kar na lepem ustavili in se ozrli. Gledali smo za njo. Lahkotno je stopala in se prijetno zibala v bokih. Nenadoma pa je obstala, ko da bi hotela nekaj pobrati. Počas se je obrnila proti nam in dvignila roko. Vedeli smo, da je to namenjeno nam. Nato je izginila za plotom in nismo je več videli.

Brž smo stopili naprej. Zaslišali smo glasove iz vasi. Preganjalci so se odpravili na pot.

Tih in zamišljeni smo hiteli dalje. Sam ne vem zakaj — čutil sem, da tudi tovariša, kakor jaz, mislita nanjo.

Okrog polne smo se ustavili. Najmlajši je rekel:

«Ko se vse to konča, jo bom res poiskal, boste videli!»

Bil je mlad in bolj vztrajen od naju. Zavidala sva mu. Naslednjo noč je padel nad neko umazano žabjo lužo, lačen, prezeblen, onemogel. Midva sva ostala živa, a je nisva poiskala.

«Kaj poveš? Dekleta iz vaše hiše so bila vedno najlepša v našem kraju.»

«Res si zelo lepa,» sem se oglasil, da pač nekaj rečem. «Pri nas doma imamo dekletce. Lepa je, Zelina, da bi bila, ko bo zrasla, taka kot ti.»

«Kaj vam je,» se je razjezila. «Ko da ste znoreli. Mislite, da ne vem, kdo ste? Sinoči so vas preganjali pod našimi kolibami. Zdaj pa navalujete name z neslanimi šalami.»

Za trenutek je umolknila in uprla zaskrbljene oči proti vasi, nato pa je potihno nadaljevala: «Tamle v vasi so, počivajo in jedo. Vsak hip se utegnejo odpraviti in nadaljevati pogon za vami.»

«Vseeno mi je, četudi umrem, samo da sem te videl, lepota,» je spet začel najmlajši. Oči so se mu radostno in brezskrbno smejale. Govoril je iskreno — to smo vedeli vsi, z dekletem vred. Toda vedla se je, ko da ni slišala njegovih besed.

«Cimprej morate od tod. Jaz pojdem na ono stran njive, vi pa se stisnite k plotu za menoj do tistih grmov. Če jih bom opazila, se bom sklonila, ko da popravljam opanko.»

In lahkotno kakor prej se je zavihтела čez plot. Mi pa smo k tlom sklonjeni krenili za njo, v zavetju redkega grmičevja.

Ko smo se čez nekaj časa znašli v gozdu, je dekletce pokazala z roko proti severu.

«Tam so Rudine. Oni mislijo, da ste šli v to smer,» je rekla. «Govorili so, da pojdejo tja za vami. Ne vem, kaj bi bilo bolje za vas, menim pa, da vam najbolj kaže oditi tod,» je dejala in pokazala proti severu.

«Ko se vse to konča, te bom poiskal, veš,» se je nasmehnil najmlajši. «Jaz nisem iz te vasi, Tu vas ne marajo. Mi smo se zatekli k teti. Svabi so nam požgali dom. Moji bratje so v neki vaši brigadi.»

«Vem, kako je s tvojimi domačimi. Brž ko si povedala, čigava si, sem vedel.»

«Tudi jaz te bom obiskal,» je rekel srednji, ki je najbolj poznal te kraje.

«Tudi jaz pridem, prav zagotovo,» sem smehljaje se dodal. In vsi štirje smo se zasmejali. Toda mislil sem čisto resno, da bom storil, kar sem dejal.

Poslovlili smo se in se ji zahvalili. Ko smo zagazili v hosto, smo se vsi trije kar na lepem ustavili in se ozrli. Gledali smo za njo. Lahkotno je stopala in se prijetno zibala v bokih. Nenadoma pa je obstala, ko da bi hotela nekaj pobrati. Počas se je obrnila proti nam in dvignila roko. Vedeli smo, da je to namenjeno nam. Nato je izginila za plotom in nismo je več videli.

Brž smo stopili naprej. Zaslišali smo glasove iz vasi. Preganjalci so se odpravili na pot.

Tih in zamišljeni smo hiteli dalje. Sam ne vem zakaj — čutil sem, da tudi tovariša, kakor jaz, mislita nanjo.

Okrog polne smo se ustavili. Najmlajši je rekel:

«Ko se vse to konča, jo bom res poiskal, boste videli!»

Bil je mlad in bolj vztrajen od naju. Zavidala sva mu. Naslednjo noč je padel nad neko umazano žabjo lužo, lačen, prezeblen, onemogel. Midva sva ostala živa, a je nisva poiskala.

«Kaj poveš? Dekleta iz vaše hiše so bila vedno najlepša v našem kraju.»

«Res si zelo lepa,» sem se oglasil, da pač nekaj rečem. «Pri nas doma imamo dekletce. Lepa je, Zelina, da bi bila, ko bo zrasla, taka kot ti.»

«Kaj vam je,» se je razjezila. «Ko da ste znoreli. Mislite, da ne vem, kdo ste? Sinoči so vas preganjali pod našimi kolibami. Zdaj pa navalujete name z neslanimi šalami.»

Za trenutek je umolknila in uprla zaskrbljene oči proti vasi, nato pa je potihno nadaljevala: «Tamle v vasi so, počivajo in jedo. Vsak hip se utegnejo odpraviti in nadaljevati pogon za vami.»

«Vseeno mi je, četudi umrem, samo da sem te videl, lepota,» je spet začel najmlajši. Oči so se mu radostno in brezskrbno smejale. Govoril je iskreno — to smo vedeli vsi, z dekletem vred. Toda vedla se je, ko da ni slišala njegovih besed.

«Cimprej morate od tod. Jaz pojdem na ono stran njive, vi pa se stisnite k plotu za menoj do tistih grmov. Če jih bom opazila, se bom sklonila, ko da popravljam opanko.»

In lahkotno kakor prej se je zavihтела čez plot. Mi pa smo k tlom sklonjeni krenili za njo, v zavetju redkega grmičevja.

Ko smo se čez nekaj časa znašli v gozdu, je dekletce pokazala z roko proti severu.

«Tam so Rudine. Oni mislijo, da ste šli v to smer,» je rekla. «Govorili so, da pojdejo tja za vami. Ne vem, kaj bi bilo bolje za vas, menim pa, da vam najbolj kaže oditi tod,» je dejala in pokazala proti severu.

«Ko se vse to konča, te bom poiskal, veš,» se je nasmehnil najmlajši. «Jaz nisem iz te vasi, Tu vas ne marajo. Mi smo se zatekli k teti. Svabi so nam požgali dom. Moji bratje so v neki vaši brigadi.»

«Vem, kako je s tvojimi domačimi. Brž ko si povedala, čigava si, sem vedel.»

«Tudi jaz te bom obiskal,» je rekel srednji, ki je najbolj poznal te kraje.

«Tudi jaz pridem, prav zagotovo,» sem smehljaje se dodal. In vsi štirje smo se zasmejali. Toda mislil sem čisto resno, da bom storil, kar sem dejal.

Poslovlili smo se in se ji zahvalili. Ko smo zagazili v hosto, smo se vsi trije kar na lepem ustavili in se ozrli. Gledali smo za njo. Lahkotno je stopala in se prijetno zibala v bokih. Nenadoma pa je obstala, ko da bi hotela nekaj pobrati. Počas se je obrnila proti nam in dvignila roko. Vedeli smo, da je to namenjeno nam. Nato je izginila za plotom in nismo je več videli.

Brž smo stopili naprej. Zaslišali smo glasove iz vasi. Preganjalci so se odpravili na pot.

Tih in zamišljeni smo hiteli dalje. Sam ne vem zakaj — čutil sem, da tudi tovariša, kakor jaz, mislita nanjo.

Okrog polne smo se ustavili. Najmlajši je rekel:

«Ko se vse to konča, jo bom res poiskal, boste videli!»

Bil je mlad in bolj vztrajen od naju. Zavidala sva mu. Naslednjo noč je padel nad neko umazano žabjo lužo, lačen, prezeblen, onemogel. Midva sva ostala živa, a je nisva poiskala.

«Kaj poveš? Dekleta iz vaše hiše so bila vedno najlepša v našem kraju.»

«Res si zelo lepa,» sem se oglasil, da pač nekaj rečem. «Pri nas doma imamo dekletce. Lepa je, Zelina, da bi bila, ko bo zrasla, taka kot ti.»

«Kaj vam je,» se je razjezila. «Ko da ste znoreli. Mislite, da ne vem, kdo ste? Sinoči so vas preganjali pod našimi kolibami. Zdaj pa navalujete name z neslanimi šalami.»

Za trenutek je umolknila in uprla zaskrbljene oči proti vasi, nato pa je potihno nadaljevala: «Tamle v vasi so, počivajo in jedo. Vsak hip se utegnejo odpraviti in nadaljevati pogon za vami.»

«Vseeno mi je, četudi umrem, samo da sem te videl, lepota,» je spet začel najmlajši. Oči so se mu radostno in brezskrbno smejale. Govoril je iskreno — to smo vedeli vsi, z dekletem vred. Toda vedla se je, ko da ni slišala njegovih besed.

«Cimprej morate od tod. Jaz pojdem na ono stran njive, vi pa se stisnite k plotu za menoj do tistih grmov. Če jih bom opazila, se bom sklonila, ko da popravljam opanko.»

In lahkotno kakor prej se je zavihтела čez plot. Mi pa smo k tlom sklonjeni krenili za njo, v zavetju redkega grmičevja.

Ko smo se čez nekaj časa znašli v gozdu, je dekletce pokazala z roko proti severu.

«Tam so Rudine. Oni mislijo, da ste šli v to smer,» je rekla. «Govorili so, da pojdejo tja za vami. Ne vem, kaj bi bilo bolje za vas, menim pa, da vam najbolj kaže oditi tod,» je dejala in pokazala proti severu.

«Ko se vse to konča, te bom poiskal, veš,» se je nasmehnil najmlajši. «Jaz nisem iz te vasi, Tu vas ne marajo. Mi smo se zatekli k teti. Svabi so nam požgali dom. Moji bratje so v neki vaši brigadi.»

«Vem, kako je s tvojimi domačimi. Brž ko si povedala, čigava si, sem vedel.»

«Tudi jaz te bom obiskal,» je rekel srednji, ki je najbolj poznal te kraje.

«Tudi jaz pridem, prav zagotovo,» sem smehljaje se dodal. In vsi štirje smo se zasmejali. Toda mislil sem čisto resno, da bom storil, kar sem dejal.

Poslovlili smo se in se ji zahvalili. Ko smo zagazili v hosto, smo se vsi trije kar na lepem ustavili in se ozrli. Gledali smo za njo. Lahkotno je stopala in se prijetno zibala v bokih. Nenadoma pa je obstala, ko da bi hotela nekaj pobrati. Počas se je obrnila proti nam in dvignila roko. Vedeli smo, da je to namenjeno nam. Nato je izginila za plotom in nismo je več videli.

Brž smo stopili naprej. Zaslišali smo glasove iz vasi. Preganjalci so se odpravili na pot.

Tih in zamišljeni smo hiteli dalje. Sam ne vem zakaj — čutil sem, da tudi tovariša, kakor jaz, mislita nanjo.

Okrog polne smo se ustavili. Najmlajši je rekel:

«Ko se vse to konča, jo bom res poiskal, boste videli!»

Bil je mlad in bolj vztrajen od naju. Zavidala sva mu. Naslednjo noč je padel nad neko umazano žabjo lužo, lačen, prezeblen, onemogel. Midva sva ostala živa, a je nisva poiskala.

«Kaj poveš? Dekleta iz vaše hiše so bila vedno najlepša v našem kraju.»

«Res si zelo lepa,» sem se oglasil, da pač nekaj rečem. «Pri nas doma imamo dekletce. Lepa je, Zelina, da bi bila, ko bo zrasla, taka kot ti.»

«Kaj vam je,» se je razjezila. «Ko da ste znoreli. Mislite, da ne vem, kdo ste? Sinoči so vas preganjali pod našimi kolibami. Zdaj pa navalujete name z neslanimi šalami.»

Za trenutek je umolknila in uprla zaskrbljene oči proti vasi, nato pa je potihno nadaljevala: «Tamle v vasi so, počivajo in jedo. Vsak hip se utegnejo odpraviti in nadaljevati pogon za vami.»

«Vseeno mi je, četudi umrem, samo da sem te videl, lepota,» je spet začel najmlajši. Oči so se mu radostno in brezskrbno smejale. Govoril je iskreno — to smo vedeli vsi, z dekletem vred. Toda vedla se je, ko da ni slišala njegovih besed.

«Cimprej morate od tod. Jaz pojdem na ono stran njive, vi pa se stisnite k plotu za menoj do tistih grmov. Če jih bom opazila, se bom sklonila, ko da popravljam opanko.»

In lahkotno kakor prej se je zavihтела čez plot. Mi pa smo k tlom sklonjeni krenili za njo, v zavetju redkega grmičevja.

Ko smo se čez nekaj časa znašli v gozdu, je dekletce pokazala z roko proti severu.

«Tam so Rudine. Oni mislijo, da ste šli v to smer,» je rekla. «Govorili so, da pojdejo tja za vami. Ne vem, kaj bi bilo bolje za vas, menim pa, da vam najbolj kaže oditi tod,» je dejala in pokazala proti severu.

«Ko se vse to konča, te bom poiskal, veš,» se je nasmehnil najmlajši. «Jaz nisem iz te vasi, Tu vas ne marajo. Mi smo se zatekli k teti. Svabi so nam požgali dom. Moji bratje so v neki vaši brigadi.»

«Vem, kako je s tvojimi domačimi. Brž ko si povedala, čigava si, sem vedel.»

«Tudi jaz te bom obiskal,» je rekel srednji, ki je najbolj poznal te kraje.

«Tudi jaz pridem, prav zagotovo,» sem smehljaje se dodal. In vsi štirje smo se zasmejali. Toda mislil sem čisto resno, da bom storil, kar sem dejal.

Poslovlili smo se in se ji zahvalili. Ko smo zagazili v hosto, smo se vsi trije kar na lepem ustavili in se ozrli. Gledali smo za njo. Lahkotno je stopala in se prijetno zibala v bokih. Nenadoma pa je obstala, ko da bi hotela nekaj pobrati. Počas se je obrnila proti nam in dvignila roko. Vedeli smo, da je to namenjeno nam. Nato je izginila za plotom in nismo je več videli.

Brž smo stopili naprej. Zaslišali smo glasove iz vasi. Preganjalci so se odpravili na pot.

Tih in zamišljeni smo hiteli dalje. Sam ne vem zakaj — čutil sem, da tudi tovariša, kakor jaz, mislita nanjo.

Okrog polne smo se ustavili. Najmlajši je rekel:

«Ko se vse to konča, jo bom res poiskal, boste videli!»

Bil je mlad in bolj vztrajen od naju. Zavidala sva mu. Naslednjo noč je padel nad neko umazano žabjo lužo, lačen, prezeblen, onemogel. Midva sva ostala živa, a je nisva poiskala.

SPORT IN TELESNA VZGOJA • SPORT IN TELESNA VZGOJA • SPORT IN TELESNA VZGOJA

ZVEZNA ATLETSKA LIGA

Novomeščani tudi doma najboljši

Zurc skočil 6,50 m v daljino, kar je nov novomeški rekord — Stafeta Partizana navzile slabim predajama dosegla prav dober rezultat 27,9 (izenačen novomeški rekord).

Druge kolo zvezne atletske lige — B program je spet prineslo nekaj pravih dobrih rezultatov. Obe novomeški ekipi sta na domačem tekmovališču šleli za favorite, čeprav nista nastopili v popolnem sestavu.

Naši tekmovalci z gosti v Titogradu

nov najboljši predstavnik je bil Florjančič v teku na 3000 m. Pri ženskah so bile domače tekmovalke precej boljše od ostalih. Posebno dobro sta se odrezali obe tekmovalki v teku na 800 m.

Ob zaključku naj omenimo, da so, tokrat v ekipi Triglav nastopili tudi znani smučarski državni prvaki in reprezentanti, ki jim je poleti, ko ni snega, atletika dober pripomoček za ohranitev telesne kondicije in za pripravo za nastop.

Telesno je organiziral domači Partizan in je bilo dobro pripravljeno — edina pomanjkljivost je bila v tem, da pomanjkljivo ni bilo ozveščenih in tako številni gledalci niso bili obveščeni o rezultatih posameznih tekmovalcev.

TEHNIČNI REZULTATI: Moški: 100 m: Juvan (T) 13,5; Zaletel (Nm) 11,6; 400 m: Grmovšek (Nm) 54,1; Maznik (Nm) 56,1; 1500 m: Grašič (T) 4:24,6; Brinc (Nm) 4:21,2; 3000 m: Florjančič (T) 9:16,0; Rink (L) 9:31,1; Stafeta 4 x 100 m: Triglav 47,0; Novo mesto 47,0; skok v višino: Potrč (Nm) 180 cm; Bele (Nm) 165; skok v daljino: Zurc (Nm) 6,50; Spilar (Nm) 5,97; met kroglice: Potrč (Nm) in Blenkuš (T) 12,10 m.

Ženske: 100 m: Hude (Nm) 13,3; Pravša (T) 13,6; 800 m: Kukman (Nm) 2:27,3; Goršič (Nm) 2:28,5; Stafeta 4 x 100 m: Novo mesto 57,3; Triglav 58,4; skok v višino: Gantar (Nm) 145 cm; Koznik 140 cm; skok

Krško-Sevnica 8:1 (2:1)

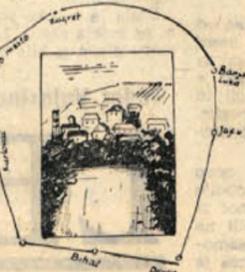
V nedeljo je bila na stadionu v Krškem odigrana prvenstvena nogometna tekma za pokal maršala Tita med Partizanom Krško in Partizanom Sevnica. Domačini so bili v tekmo v premoči, zlasti še v drugem polčasu, ko so bili popolni gospodarji na igrišču.

Drago Kastelic

Šolska mladina v zgodovinskih krajih

Učenci osmih razredov obeh osnovnih šol v Novem mestu bomo v počastitev ustanovitve 40-letnice KPJ in SKOJ obiskali najpomembnejše kraje iz NOB, kjer je KPJ postavljala temelje naši socialistični domovini.

V letošnjem šolskem letu smo pri narodni zgodovini obravnavali tudi ustanovitve in delovanje KPJ ter NOB. Da bi znanje bolj poglobili, bomo ta teden obiskali važnejše kraje iz tega obdobja naše zgodovine.

USPEHI IN TEŽAVE STRELCEV

23. junija je bila razširjena seja Strelskega odbora okrajna Novo mesto. Razen članov odbora so bili na seji še predsedniki in tehnični vodje posameznih strelskih društev in predstavnik SZS tov. Franc Planinc.

Na seji so razpravljali o dejavnosti te športne organizacije v letošnjem letu, o aktivnosti posameznih strelskih društev, predvsem pa o problemih, ki tarejo okrajni strelski odbor. Na območju okrajne seje 31 strelskih društev. Najbolj izmed teh, predvsem SD »Celuloza« iz Vidma-Krškega in SD iz Senovega, so zelo aktivne.

Pokažite DOLENJSKI LIST sosedom in znancem, ki ga še ne poznajo! Oglasujte v DOLENJSKEM LISTU!

ZENA IN DOM • SODOBNO GOSPODINJSTVO • ZENA IN DOM • SODOBNO GOSPODINJSTVO

16.000-krat: »SODOBNO GOSPODINJSTVO«

Pravkar izšla četrta številka »Sodobnega gospodinjstva« se v uvodu spominja pokolne Angele Ocepove, ki je veliko svojega časa žrtvovala borbi za razbremenitev delovne žene in matere.

Ančka Cerin piše o tečaju, ki ga je organiziral okrajni Zavod za pospeševanje gospodinjstva v Ljubljani, za kuharice in pomočnice v kuhinjah, za pomočnice v menzah in obratih družbe, prehrane, Dana Vodeb pa poroča o podobnem tečaju, ki ga je priredil Zavod za pospeševanje gospodinjstva v Celju.

Tudi ta številka prinaša prispevek strokovnjaka o ravnanju z električnim štedilnikom. Zanimiv je tudi članek o različnih materialih, iz katerih je narejena kuhinjska posoda in o njihovih vplivih na hrano.

Nasveti za čiščenje mize: Petrolec izperemo z mešanico salmijaka in vode (1 : 6) in izplaknemo s toplo vodo. Pivo iz platna odstranimo z mešanico špirta in vode (1 : 1) in izplaknemo v čisti vodi.

Žene, poslužite se konzervirnega centra! Na pobudo Društva za napredek gospodinjstva v Novem mestu je 25. junija začel na novomeškem Zavodu za pospeševanje gospodinjstva z delom konzervirni center.

Preprosti kroji — mladostna prikupnost... Dva modela poletnih oblek, ki se odlikujeta po preprostem kroju in mladostni prikupnosti. Res je, da so za vroče dni najbolj primerna lahna obleka brez rokavov, iz lepo pralnega in pisanege blaga; toda tudi dolgi ali tričetrtinski rokavov ne gre zamažavati, kajti vse tako kaže, da bo prav letošnje poletje precej muhasto.

Danilo Rifelj - državni prvak

12. in 14. junija 1959 je bilo v Titogradu v Crni gori VI. ribiško športna tekmovalje Jugoslavije. Tekmovalnja se je udeležila tudi ekipa Slovenije v sestavi: Rifelj Danilo, Jakovljevič Stojan, Požar Silvo, Gostiša Miha, Dimnik Božo, Pezdilek Peter, Sadar Lovise in Ocvirk Mirko.

Posebej je treba poudariti, da je Danilo Rifelj postal državni prvak v zmesljivem prednostno 16 tokov pred drugoplasiranim Slobodanom Popovičem, Srbija. Na podlagi rezultatov, doseženih na državnem prvenstvu, bo postavljena državna ekipa Jugoslavije, ki bo sodelovala na prvenstvu Evrope, ki bo v Sveti 24. julija 1959. ekipi Jugoslavije bodo tudi najboljši tekmovalci iz Slovenije.

PK Celuloza : PK Prešeren (Radovljica) 95:47

V okviru slovenske plavalne lige se je 27. junija v Radovljici odigral plavalni dvoboj med tamkajšnjim plavalnim klubom in Celulozo iz Vidma-Krškega. Za sam rezultat dovolj zgovorno pričra o veliki nadmoči gostov. V moštvu Celuloze so igrali vsi dobro. Posebno moramo pohvaliti 11-letno pionirko PEZNIK iz Vidma, ki je na tekmovalju na 100 m prvo tekmovalka izven konkurence in postavila odličen rezultat

Poslajte nam naslove znancev, prijateljev, sorodnikov in sosedov: pošlji jim bomo številko DOLENJSKEGA LISTA

ZDRAVNIŠKI KOTIČEK

Dr. Franc Novak: 12

Spočetje po naši volji ali o kontracepciji

Mnogi ne ločijo sterilizacije od kastracije. Pri sterilizaciji preprečimo, da bi se srečala spermij in jajce. Pri kastraciji pa odstranimo iz operacije možu ali ženi spolne žleze, ki izdelujejo spermije ali jajčeca. Spolne žleze uničimo lahko tudi z rentgenskimi žarki (rentgenska kastracija).

Ceče opravimo sterilizaciji pri ženi. Odpremo trebuh in podvezemo jajcevodce. Operacija je majhna. Če ženi, ko je noseča, zdravniška komisija za odpravo plodu odobri umetni splav zaradi neozdravljive bolezni, ji lahko svetuje tudi sterilizacijo. Ako žena privoli, jo tedaj, ko ji napravijo umetni splav, obenem tudi sterilizirajo. Prav tako tudi lahko pri moškem napravimo, da so kanali, po katerih odhajajo iz moda spermiji, neprehodni. Operacija je še bolj preprosta kot pri ženi. Moški potem pri občevanju izbrizga kot prej, le spermije ni več v izlivu.

strah pred zanositvijo. S tem je mogoče odstraniti tudi marksikakšno nevrščino in neskladje v zakonu. Ob takem pojmovanju kontracepcija ne pomeni znižanja števila rojstev. Kontracepcija varuje ženo zdravje in priprava k sreči materinstva. Zdrava mati bo brez težav in z veseljem skrbela za rast svojih zdravih otrok.

Naj ob zaključku ponatis brošurice prof. dr. F. Novaka poudarimo še tole: Zdravniki so dolžni izdajati kontracepcijska sredstva vedno, kadar delajo v ambulantah, in ne le ob določenih urah za kontracepcijo. Tako je — posebno v manjših krajih — zadržana zdravniška tajna tudi pri izdajanju kontracepcijskih sredstev.

Junijska številka revije OTROK IN DRUŽINA

To je zadnja številka te vzgojne revije v tem šolskem letu. Zato je tudi vsebina takšna, da je v pomoč staršem ob zaključku šolskega leta in prinaša obenem nekaj vzgojnih napotkov za poletne mesece. Gotovo bo zbudila revija zanimanje pri bralcih, če naštejemo nekaj praktičnih vprašanj iz te številke. Na primer: Od katerega leta naprej lahko ostaneta fant in deklica doma v poznih urah, recimo do 9. in 10. ure?

Model poletne obleke, ki jo pozivljai bel šal - ovrtnik

Starši v Novem mestu!

Dnevno letovanje za mesec julij se bo začelo v ponedeljek, 6. julija. Zbirališče pred osnovno šolo ob osmih zjutraj. Društvo prijateljev mladine Novo mesto

KAJ NAJ SKUHAM?

- 1. Kosilo: stročji fižol s smetano, pečen krompirček, češnjeve rezine. Večerja: špinačne omlete, sadje. 2. Kosilo: grahova juha, sirove rezine, solata. Večerja: mlečni zdrob, kompot. 3. Kosilo: strova juha, palačinke z gobami, pesa v solati. Večerja: koruzni žganci, kisel mleko. 4. Kosilo: telečji ragu z zelenjavo, borovničev štrukelj. Večerja: sadne kruhove rezine, kakos.

NE TAKO... AMPAK TAKO

Dekleto: Mamica, tako rada bi imela tak pulover z modrobilimi programi, kot ju imata Metka in Marica. Mati: Kje pa! Povedala sem ti že, da ti bom kupila svega, ker je veliko praktičnejši. Sicer pa, zakaj bi bile vse tri enako oblečene?

Našim bralkam in bralcem sporočamo ob tej priložnosti, da smo iz brošurice Dr. Franca Novaka »SPOČETJE PO NAŠI VOLJI ali O KONTRACEPCIJI« povzeli najvažnejše misli in bistvo gradiva o tem važnem vprašanju. Kdor se želi podrobne seznaniti s kontracepcijo, ta bo prav gotovo segel po poučni knjižici, ki jo je izdala založba NASHA ŽENKA (Ljubljana, Erjavčeva 14 a, oziroma poštni predal 39); knjižico lahko naročite tudi v najboljši knjigarni ali naravnost pri »NASHI ŽENI«, v Ljubljani. Ponovno svetujemo tudi nakup pravkar izšle knjige »Pogovori o spolnosti in zakonu«, ki je izšla v založbi NASHA ŽENKA v Ljubljani.

V Sevnici ob koncu šole

Predsednik ObLO Sevnica tovariš Karel Kolman je v sredo 24. junija pogostil najboljše učence osemletik in vrčev iz vse občine. Na sprejemu smo videli od dveh najmanjših iz vrčev, ki sta si preko celega leta prislužila največ zvezdic in srčev zaradi pridnosti, pa vse do absolventov osemletik, ki jutri stopajo v višjo šolo ali uk. Ob prisrčni svečanosti je tov. predsednik skromno nagradil najboljše učence, predsednika sveta za šolstvo pa je v uvodnem govoru poudarila, da so ti pionirji in mladinci pravilno razumeli nalogo, ki jo je mladinci postavil tovariš Tito —

«Vesja prva naloga pionirji, je: UCENJE.»

Za zaključek šolskega leta so sevniki pionirji poslali v Novo mesto kar poln avtomobil izdelkov iz svojih krožkov.

V petek zjutraj so se pionirji pomerili v priljubljenem tekmovanju — spoznavaj svet in domovino. Tako so s temi prireditvami pionirji Sevnice uspešno zaključili šolsko leto. Ne počitničar v kolonijah in pohodih jim želimo kar največ veselja in uspehov!

V četrtak je zasedal v Sevnici zbor proizvajalcev. Edina točka dnevnega reda — potrjevanje tarifnih pravilnikov oziroma analiza tarifne politike v bečini — je trajala polnih 6 ur. Za je bila udeležba članov zelo slaba, saj je na koncu seje že prišlo tako daleč, da je zbor prenehal biti sklepčen.

Kadrovska komisija pri občinskem komiteju ZK Sevnica je na predlog ObLO obravnavala sestav posameznih svetov pri ljudskem odboru. Občinski ljudski je zaradi preobremenjenosti in nedelavnosti predlagal nekatere spremembe članov sveta. Značilno za pred-

— Da, tukaj Nov. tečaj — Kaj je danes, 30. junija, novega? — Tovarna stoji zaradi remonta in kolektivnega dopusta od 22. junija in bo stala do 5. julija. Sedmega julija pričnemo spet z rednim obratovanjem. Takšen dopust imamo vsako leto zaradi remontnih del v kotlarni in parovodih. Obrat Metlika dela nemoteno naprej. Plan proizvodnje izpolnjujemo v redu.

— Da, tukaj Bečič Metlika! Proizvodnja teče zelo zadovoljivo. Junjski plan bomo izpolnili s 137 — 140%. Novi tarifni pravilnik je sprejet in potrjen. Obeti za bodočnost so dobri.

— Da, tukaj občina Črnomelj, kmetijski referent! Novega je veliko. Predvsem močno pada dež. Večraj smo pričeli žetj črnomeljske in plemiške s kombajni v Metliki in Črnomlju. Zetev je sovpadla zaradi deževnega vremena. Nenadni vihar nam je naredil nekaj škode, ker je poleglo žito. Kljub temu bo pridelal nad povprečkom preteklih let, ker je žito poleglo že po cvetenju. Sadna šetina bo boljše kot smo pričakovali, posebno veliko bo sliv. Malo slabše bo v vinogradih, ker je trta cvela v deževju in bo zato malo nastavkov. Sletjelnike rigolamo in orjemo se naprej in bomo te dni že pričeli sejati graščico za zeleno gnojenje.

— Da, tukaj Gostinška avarnica Novo mesto! Dež zelo nagaja; priliv turistov je zato manjši. To se posebno pozna ob nedeljah na Otočcu in v obeh zdraviliščih. V Novem mestu so vsi hoteli zasedeni, v Smarjenskih toplicah imajo zdaj 75 gletnih gostov, v Čateških je zasedeno vse, za Dolenjske toplice pa zadnjih poročil še nimamo.

— Da, tukaj okrajni komitej ZKS! Kaj je novega bi radi vedeli? 26. junija se je pričel v Smihelu pri Novem mestu tečaj mladih komunistov, ki bo zaključen danes. Obiskuje ga 30 mladih komunistov iz občine Novo mesto. V Brežicah so enak tečaj pričeli 27. junija in ga bodo zaključili 1. julija. Obiskuje ga 29 mladih komunistov. Na tečajih bodo prejeti osnovna znanja, ki jim bo omogočilo nadaljnji študij marksistične znanosti in spremljanje našega gospodarskega in političnega razvoja.

— Da, tukaj okrajni komitej ZKS! Kaj je novega bi radi vedeli? 26. junija se je pričel v Smihelu pri Novem mestu tečaj mladih komunistov, ki bo zaključen danes. Obiskuje ga 30 mladih komunistov iz občine Novo mesto. V Brežicah so enak tečaj pričeli 27. junija in ga bodo zaključili 1. julija. Obiskuje ga 29 mladih komunistov. Na tečajih bodo prejeti osnovna znanja, ki jim bo omogočilo nadaljnji študij marksistične znanosti in spremljanje našega gospodarskega in političnega razvoja.

Z oglasi v domačem časniku podpirate njegovo finančno podlago.

loge, ki bodo podani na zasedanju ObLO, je, da so predlagali novi člani predvsem mladi delavci. S tem komitej uvaja novost v dosedanjih politiki ljudskega odbora. Čas je, da se seznanjajo z upravljanjem

VSEM AMERIŠKIM ROJAKOM!

Prireditveni odbor za proslavo ameriškega dneva neodvisnosti — 4. julija obvešča vse rojake, da prireditev ne bo ob Zbiljskem jezeru, temveč v Polhovem Gradcu.

Vabimo vse rojake, ki so na obisku v domovini, kakor tudi povratnike, da se proslave zanesljivo udeležijo. Odpotovali bodo izpred hotela Union v Ljubljani, od koder bodo vozili Putnikovi avtobusi. Prvi bo odšel ob 9. uri, zadnji pa ob 10. uri dopoldne.

ODBOR ZA PROSLAVO:
Francis Vider, Jennie Troha, Josephine Porok, John Sušnik, Anton Sabec in John Tavčar

30 let gasincev na Vršnih se ih

V nedeljo 21. junija je prostovoljno gasilsko društvo na Vršnih selih prosiavilo 30-letnico obstoja društva in požrtvovalnega dela članov. Razvil so gasilski prapor. Proslavo je začel predsednik društva Franc Kump v navzočnosti podpredsednika OLO Viktorja Zupančiča, ki je prapor kumoval, zastopnika ObLO Staneta Smida in zastopnika OGZ tovariša Vlačiča.

V govoru Vinka Kušmana so na novo oživele pred nami vse težave, s katerimi se je moralo društvo boriti, zlasti pa med vojno, ko je bilo odneseno orodje, pokvarjena je bila brigalna in uničena oprema. Po vojni so delovni člani društva nabavili vsa manjkajoča opremo in kmalu je bilo društvo sposobno kljubovati svoji moči sovražniku — ognju.

Po razviti prapora je govoril Viktor Zupančič ter poudaril važnost gasilskih društev in njihov pomen v reševanju mi-

Praznovanje dneva upokojevanja na Senovem

Kot že nekaj let, so tudi letos 21. junija na Senovem praznovali dan upokojevanja. V šoli je bila svečana proslava, katere se je udeležilo okoli 400 upokojevanec. Po kulturnem sporedu je bila prosta zabava, ki so jo omogočila senovska podjetja.

Člani občinskega sindikalnega sveta s predsednikom občine in predsednikom obč. odbora SZDL so se ob tej priložnosti z upokojenci pogovorili o njihovih zadevah in preživelih z njimi nekaj prijetnih ur.

Iz Metlike

Za zaključek šolskega leta je 21. junija igrala družina na metliški osnovni šoli nastopila s pravilnico igre Kristine Brenkove »Carobna palčica«. Vsa mlada igrala družina je pokazala res lepo, doživeto in dobro nastudirano igranje. Prav odlikovala pa se je, tako govornica kot igralca, nosilnica glavne vloge, učenka 7. razreda Valjč Palikova. Igra je zrezala tov. Julija Rajmer.

Od 21. do 23. junija je bila v Metliki odprta razstava šolskih risb, ki so si jo poleg mladine z zanimanjem ogledali mnogi Metličani in okoličani.

25. junija je v Metliki gostovala folklorna skupina MKUD »Zorko Prelovec« iz Idrije. Nastopajoči so poželi obilo priznanja.

TUDI VI ZAHTEVAJTE V VAŠI TRGOVINI

Z oglasi v domačem časniku podpirate njegovo finančno podlago.

tudi mladi kadri, ki bodo jutri sposobni samostojno opravljati zapletene upravne funkcije. V procesu vse širše demokratizacije državne uprave udeleževanje ljudi v organe ljudskega odbora. Čas je, da se seznanjajo z upravljanjem

VAJENSKA ŠOLA RAZNIH STRCK V NOVEM MESTU

namerava v novo šolsko poslopje vzidati spominsko ploščo vsem v NOB padlim mojstrom, pomočnikom in vajencem, ki so obiskovali to šolo. Svoje oziroma znanec prosimo, da javijo upravitelstvu šole ime in priimek, rojstno podatke, leto smrti, enoto, v kateri je pokojnik nazadnje bil te kraj, kjer je padel. Prav tako prosijo upravitelstvo, da pošlje svoje oz. znanca take podatke tudi za žrtve fašističnega nasilja.

Za dan borca pozdravljajo

Vojaki iz Mučičev pri Rbki čestitajo za dan borca vsem dojenjskim in belokranjskim partizanom in aktivistom ter pozdravljajo vse domače! Alojz Jaki, Jože Čeb, Alojz Crnčič, Franc Hočevar, Anton Milek, Albin Kasatič.

ljonov in milijonov ljudskega premoženja. Na kratko je orisal tudi nekatere zunanje politične in domače dogodke. Ob tej priložnosti so bili sprejeti v društvo novi člani — pionirji, starejši člani pa so prejeli diplome z značkami

za dolgoletno delo. Diplomsko za zasluge in požrtvovalno delo v društvu je prejel Karel Čelič. Slavnost je bila zaključena s srečelovom in prosto zabavo, ki pa jo je nekoliko prej pokvarilo slabo vreme.

Kum Viktor Zupančič razvija društveno zastavo

Vtisi s šolske razstave v šentjernej

Ob zaključku šolskega leta so dijaki osnovne šole v šentjernej podali obratun svojega dela na zaključni razstavi. V treh razredih v šoli na trgu je bila odprta lepo pripravljena razstava.

Posebno pozornost so zbudili mladi tehniki, ki so eno učilnic napolnili s svojimi izdelki. Njih smiselna urejenost je imela poučen značaj. Veliko gledalcev se je ustavljalo pri pohištvu. Res mnogo truda so morali mladi razstavljatelji vložiti v to delo. Nič slabši niso bili tudi izdelki in konstrukcije hišic. O vsakem izdelku bi lahko povedali kaj pohvalnega.

O dnevu borca čestita vsem dolenskim fantom, ki služijo vojaški rok, dalje vsem prijateljem in znanecm ter domačim ter vse pozdravlja Jože Kovčič, vojak iz Sarajeva.

Srednješolci ne zaostajajo!

Prvi pozdravi iz 8. novomeške MDB

Pršli so in s seboj prinesli lepe poletne dneve. Do njihovega prihoda je na odseku avto ceste Negotino-Demir kaplja večkrat padal dež, večkrat je bilo tudi prav hladno. Odkar so pa 15. junija prispeli srednješolci, pravi dež, tisti, ki obvezno pritrga delo, ni več padal. Zato med brigadami, ki so prišle in tistimi, ki so bile tu, po barvi kože ni bilo nikakršne razlike. Vsi so poorneli od toplga makedonskega sonca. Edina razlika med njimi je uniforma. Srednješolci so dobili letne obleke: kratke hlače, srtače in nizke čevlje.

Prvih srednješolskih brigad na odseku Negotino-Demir kaplja je sedaj deset. Zelo značilno je, da je njihov fizični sestav zelo dober; ob ponovnem zdravniškem pregledu ni šel nihče domov. Kakšen je njihov delovni učinek glede na delavsko-kmečke brigade? Marsikdo je mislil, da bodo srednješolci zaostajali. Toda to predvidevanje je bilo napačno. Res je, da je prve dneve šlo bolj težko. Saj ni enostavno zamenjati svinčnik s krampom in lopato. Pokazali so se žulji, po nekaj dnevih pa so se dlani že utrdile. »VEM, DA JIH VELIKO MISLI, DA DOSEGAMO SLABE REZULTATE, NI TAKO! OD 74% IZPOLNJENE NORME V ZADNJIH DNEVIH SMO PRISLI NA 240%. A NE POZABITE TEGA, DA JE V NAŠI BRIGADI 38 DEKLET.« nam je rekel Franc Miklavc, namestnik komandanta VIII. novomeške MDB Ivan Starha-Janko.

Dejstvo je, da so srednješolci prijetno presenetili vsa gradbeno podjetja. Srednješolci iz Prištine, Beograda, Niša, Vrša, Skopja, Novoga mesta, Negotina, Mladenovca, Sarajeva in Mostarja dosegajo lepe uspehe. Kar je najbolj važno je to, da je sodelovanje in tovarštvo na višini, opaziti ni nobene razlike. Z prve dneve so se tako zbližali, kakor da bi bili že dolgo skupaj. V Makedoniji sta sedaj dve naši brigadi: kmečko-delavska in srednješolska. Obe sta že v tsnih stikih. Obiskali so se in se pogovorili marsikaj, kar bo vsem koristno.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Ledenski koledar

Cetrtek, 2. julija — Marija Fetek, 3. julija — Nada Sobota, 4. julija — dan borca Nedelja, 5. julija — Ciril Fondeleček, 6. julija — Dušica Terek, 7. julija — Vilko Sreda, 8. julija — Špela

KINO

BRNOVA: 2. julija — italijanski barvni film »KRALJICA JENŠKA«. Od 3. do 6. 7. ameriški barvni film »20.000 MILJ. POD MORJEM«. Od 8. do 9. 7. madžarski film »ZELENI CVETI«. ČRNOMELJ: Od 3. do 5. 7. angleški barvni film »SMRT NA CEŠTNI«. Od 7. do 8. 7. italijanski barvni film »CARSTVO SONCA«. MOKRONOG: Od 4. do 5. 7. francoski film »ZLA SREČANJA«. METLIKA: Od 4. do 5. 7. »LENI CASI«. 6. 7. »ZAKLETI GRAD«. NOVO MESTO »KRKA«. Od 1. do 2. 7. jugoslovanski film »SKALNA OBZORJA«. Od 3. do 6. 7. ameriški barvni film »PUSČAVA ZIVIL«. Od 7. do 8. 7. poljski film »RESNICI KONEC VOJNE«. DOM JNA NOVO MESTO: 2. 7. jugoslovanski film »TUJA ZEMELJA«. Od 4. do 6. 7. ameriški barvni film »SIN ALI BABE«. Od 7. do 10. 7. ameriški film »ZATO V DZUNGLI«. TREBNJE: Od 4. do 5. 7. ameriški film »LJUBEZEN S TUGCEM«. Predstava v nedeljo ob 14 in 16 ur. ŽUJEMBERK: 5. 7. angleški film »SKRBLJATA DOLINA«.

MAH OGLASIL

PROJAM KOMBINIRAN (GLOBOKI SPORTNI) OTROŠKI VOZICEK, dobro ohranjen, Rta Bajer, Dolenjski list — Novo mesto. MANJSE POSESTVO NAPRAJKA (tudi na dolgoročno odplačilo) v bližini Novega mesta, in 12 kub. metrov tesanega jelovega lesa, 6000 zidne in 1500 strešne opeke. Naslov v upravi lista. (987-59) PROJAM SAMOVOZNI MOTORNI (Sedling) 8 KS za cirkularno na vozičku z gumijevimi kolesi, v odličnem stanju Doseže 20 km na uro in ima 1500 obratov na minuto. POSTENO DEKLE ZA POMOČ V GOSPODINSTVU sprejme 3 članska družina s 15. 7. v Novem mestu. Naslov v upravi lista.

ZAHVALE

Ob izgubi našega očeta JANEZA PATETA iz Irče vasi se zahvaljujemo vsem, ki so ga spremlili na njegovih zadnjih poti, ter darovalcem cvetja. Posebno se zahvaljujemo za požrtvovalno zdravniško pomoč ter tovarišicu Jožeti Gričarji in drugim članom kolektiva splošne bolnišnice. Zahvaljuj: hčerka Romana z družino in ostalo sorodstvo.

OBVESTILA

Okrajni Zavod za napredek gospodinstva v Novem mestu raz-

pisuje sledeče enodnevnne tečaje: 6. 7. 1950 priprava mlečnih piškot in jogurta. 7. 7. priprava namazov. 8. 7. konzerviranje graha. Pričetek ob 19 uri v prostorih Zavoda. Priloge, ki so lahko tudi skupniške, sprejema Zavod vsak dan do 12. ure.

Pozivamo vse delavce, ki so bili pri podjetju v letu 1950 zaposleni več kot 6 mesecev, da v 1 mesecu po tej objavi uveljavijo svoje pravice pri končni delitvi osebnega dohodka za leto 1950.

Gospodarska poslovna zveza Novo mesto

RAZPIS

Dijaški dom Črnomelj bo sprejel v šolskem letu 1950-50 128 goštev, ki bodo obiskovali osnov-

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVO MESTO

V času od 22. do 29. junija je bilo rojenih 7 dečkov in 12 deklet. Poročila sta sta: Jože Dobre, koča iz Krpe, in Ema Mikec, uslužbenka z Beča. Alojzij Vranč, ključavničar iz Dol. Toplice, in Ottilija Serelj, uslužbenka iz Meniške vasi. Umrli so: Ivan Rustja, uslužbenec iz Novega mesta, star 49 let; Ivan Mesojedeč, sofar iz Dol. Mokrca polja, star 23 let; Ivan Mah. iztkar iz Irče vasi, star 81 let.

GOTNA VAS

V preteklem tednu je bila rojena 1 deklica. Umrl je: Franc Može, kmetovalec iz Srebrnice, star 78 let.

IZ NOVOG MESTA

V preteklem tednu so v novo-mestski porodnišnici rodile: Terezijska Dime z Gmajne — deklico, Milena Kavčič iz Vavje vasi — deklica, Zupavec Marija iz Novega mesta — deklica, Ana Kožar iz Martine vasi — deklica, Vida Brodarič iz Rosalnice — deklico, Tončka Cvečar iz Maršič vasi — deklico, Jožica Zidanič iz Črnomlja — deklico, Jožeta Zrnšek iz Novega mesta — deklica, Tončka Strašberger iz Zloganja — deklica, Ivanka Vidic iz Kočevja — deklica, Helena Bregar z Drage — deklica, Amalija Lap iz Bistrice — deklico, Terezijska Rak iz Česnje — deklico, Milena Jurečič iz Kostanjevice — deklica, Stanislava Zvan iz Vel. Mrazevega — deklico, Vlasta Lampret iz Novega mesta — deklica, Marija Kolenc iz Zabrja — deklico, Vera Sunigec iz Rudnja — deklica, Boža Kocjan iz Sp. Zabukovja — deklico, Vida Erpe iz Gor. Straže — deklica, Amalija Zupančič iz Dol. Nemške vasi — deklico, Barica Bučar iz Metlike — deklico, Ivanka Nemanič iz Rosalnice — deklico, Marija Pezdire iz Otoka — deklica, Rozalija Koren iz Gaberja — deklica, Rozalija Hudoklin iz Briljina — deklico, Zinka Kure iz Lokca — deklica, Terezijska Zalokar iz Groblja — deklico, Antonija Lukša z Polovrta — deklica, Marija Knez iz Arče — deklica, Tončka Kodrič iz Sutne — deklico

PREKLETI

Ivan Avsec, sin posestnika iz Prelesja 24. Sentrupert, oblatujem in prekletjem vse življe govorice, ki sem jih širil o Anici Jurčič, gosposini iz Prelesja št. 21 pošta Sentrupert, kot neresnične. Anici Jurčič se zahvaljujem, ker je od nameravane zasebne tožbe odstopila.

BREŽIŠKA PORODNIŠNICA

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Nada Vugrinec iz Brdovca — deklica, Mira Sivač iz Ljuncic — deklica, Vlastja Arab iz Krške vasi — deklica, Anica Umek iz Nove Rese — deklica, Justika Smole iz Reštanja — deklica, Josipa Hudina iz Dubravice — deklica, Marija Kerin iz Leskoveca — deklica, Marija Rivec iz Studenca — deklico, Stelka Čermelj iz Zupavec — deklica, Jožeta Mihelin iz Sp. Sušice — deklica, Pepca Novosel iz Jesenice — deklico, Marija Radej iz Brezianice — deklica, Dragica Sahinčič iz Rogoz — deklica, Marija Starčič iz Sel — deklico, Antonija Ostrelj iz Zg. Obreža — deklico.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v novo-mestski bolnišnici: Leopold Česek, upokojenec iz Prešne Lokca, si je pri delu v vinogradu zlomil desno roko. Franc Mariček, kmetovalec iz Črešnjice, je pri padcu z voza dobil notranje poškodbe. Anton Kopin, delavec iz Dobove, si je pri padcu izpahnil desno nogo. Jožeta Zidan, gosposinja iz Brežice, se je nabodla na vile. Marija Dvojmoč, gosposinja iz Zamečice, si je pri padcu s kolesca poškodovala obe nogi. Anton Štrmeček, delavec iz Zg. Sušice, je udarila krava po levi nogi.

KRONIKA + NESREČ

V preteklem tednu so se ponesrečili in iskali pomoči v novo-mestski bolnišnici: Na Terezijski Gačnik, hčer delavke iz Kurne vasi, se je prevrnil v oz. v poškodoval oba noga. Ivan Česen, električar iz Prešca, je padel z motorja in si poškodoval levo nogo. Alojz z Košaka, posestnika iz Dol. Marharovca, je nekoč med pretepom sunil z nožem v desno roko. Jože Dime, posestnik iz Volčevke vasi, je padel s čerke in si poškodoval rebra. Alibina Mesojedeč, sina posestnika iz Mrače vasi, je nekoč pr. pešterju sunil z nožem v hrbet. Srečko Senica, delavec iz Trate, si je pri nogometni tekmi poškodoval desno koleno. Marija Glumčič, posestnika iz Jurke vasi, je padla in si poškodovala desno nogo.

REPUBLIŠKA PLOVALNA LIGA

ŽPK Ljubljana : PK Celuloza 72:64

V okviru republiške plovne lige sta se 24. junija pomerila plovna klub PK Celuloza in ŽPK Ljubljana. Srečanje je bilo v olimpijskem bazenu na Vidmu. Pri temperaturi vode 26 stopinj C in zraka 30 stopinj C. Nebo je bilo jasno in mirno. Gledalcev malo. Sodniški zbor, na čelu z vrhovnim sodnikom ing. June Mištom, je sodil tekmovalce dobro. Po nedavnih vseh in poperčih v žmaji PK Celuloza je nad PK »Napredki« iz Zagreba z rezultatom 94:65, je sredi prvi poraz. Mimogrede naj omenimo, da je bilo tekmovalje z Zagrebom je prijateljsko ter nekakšen uvod za prvenstvena republiška tekmovalna. Toda površno se k prvenstveni tekmi. Plovci PK Celuloze so se dosledno borili za vsako dekico. Borili se pa proti nadmočni ekipi ni lahko. ŽPK Ljubljana ima svojo tradicijo in izkušnje. Spričo dejstvo, da se je ekipa že vsa leta borila za vstop v II. zvezno plovno ligo in da so zmagali, smago je za osem točk razlike, gre PK Celuloze vse priznanje.

Menim, da je najbolje, da prepusimo besedo plovcem PK Celuloze. Plovalec Ivančič: »Nasa ekipa ni pričakovala zmage nad ŽPK Ljubljano, temveč nasprotno: mučila nas je negotovost, ker smo se bali katastrofe. Z rezultatom sem zadovoljen. Upam, da bo drugič boljše.«

Sekretar ekipe Lado Hartman: »Ce upoštevamo, da je PK Celuloza končno le podelavska ekipa in povrh še brez trenerja, sem z rezultatom zadovoljen. Optimistično gledam na rezultate v srečanju s PK »Preseleci« iz Brežice na njihovih tleh in s »Neptunom« iz Celja, ker bo tekmovalje na Vidmu. Računam na pisanje tretjega mesta republiške lige. Iz srca želimo PK Celuloza, da bi se napovedov tu, Hartmana uresničila.«

60 let gasincev v Sentrupertu

dom. Leta 1912 so kupili novo, za tiste čase odlično brigalno na sočni pogon, ki pri požarih ni nikdar odpovedala. Leta 1929 so nabavili motorno brigalno znamke Rosenbauer, ki se je prav tako izkazala kot zelo zanesljiva. Med vojno so Italijani motorko vzeli, češ da jo rabijo za primer, če bo napadena njihova postojanka na gradu Rakovnik. Gasilec je uspejo, da so svojo brigalno ob Italijanski kapitulaciji dobili nazaj. Nadaljnji napredek društva merno zabeležiti po osvoboditvi. Takrat so ameriški rojaki poklonili društvu avto. Lepi Čevrolet vozi gasilce, prevažajo pa tudi božnike v novomeško bolnišnico.

Najstarejši šentrupeški gasilci pomnijo mnogo požarov, pri katerih so gasili. Prejšnje čase, ko je bilo še več lesenega in a slamo kritega, je vsak požar pretil, da upepeljijo vso vas. Bili so tudi časi, ko je bila ljudska zloba takšna, da je vsak večer v šentrupeški okoličini goril kozolec ali zidanice. Povprečno je društvo intervencij ob leto. Plemenita požrtvovalnost gasilcev je rešila mnogo ljudskega premoženja.

Se nekaj besed o gledalcih. Bilo jih je le malo. To pa je zdavnaj ne pomeni, da ni zanimanja za plovno šport v Vidmu-Koškem. Krivda je le pri vodstvu PK Celuloza, da ne izbere vsaj ročno pisane lepake, da bi ljudi o tekmovalju obvestila. Prepričan sem, da bi tudi TVD Partizan kot Svoboda brezplačno predvajala diapozitive, v katerih naj bi bilo obvestilo o tekmovalju.

V nedeljo, 5. julija, bo pod pokroviteljstvom narodnega heroja, ljudskega poslanca Franca Kreseta-Cobana proslava društvene 60-letnice Udeležili

gov ročaj okovan s pozlačeniimi in posrebljenimi žeblički. Kuma pri razviti prapora bosta dr. Sandi Lunček, direktor »Opada« v Ljubljani, in Leon Štrukelj, ki je bil v Ameriki med glavnimi organizatorji. Lkacije za nakup gasilskega avtomobila. Po končanem slovesnostih bo veselica, katere dobiček je namenjen v korist društva.

IZIDI TEKMOVANJA: moski: 400 m crawl, Goršič, Ljubljana, 5.13.8; 100 m hrbtno, Goršič — Ljubljana, 1.18.2; 100 m metuljček, Poljanšek — Ljubljana, 1.13.1; 100 m crawl, Humer — Celuloza, 1.07.6; 100 m prano, Pele — Ljubljana 1.18.1; 8000 crawl, Celuloza, 4.05.7. Ženske: 200 m crawl, Horvat — Ljubljana, 3.14.2; 100 m prano, Breskvar — Celuloza 1.30.3; 100 m hrbtno, Hočevar — Ljubljana, 1.32.2; 100 m metuljček, Horvat — Ljubljana 1.27.0; 100 m crawl, Horvat — Ljubljana 1.21.1; 8000 crawl, Celuloza, 4.27.1.

Srečanje vaterpolo ekip je bilo le prijateljsko, ker je sodnik iz Celja zadnji trenutek odpovedal udeležbo. Končalo se je v prid gostov z rezultatom 10:8 (prvi polčas 7:3).

Še vedno premalo zanimanja za nabiralno akcijo

V našem okraju je prav malo zanimanja za zvezno nabiralno akcijo, za izgrajeno igrišče in tevdniše, posebno pri šolah. Večina občinskih štabov se ni pričela delati. Po eden ali dva člana štaba opravljata vse naloge, pri nekaterih občinskih štabih pa bioki leže še vedno v predalih in šolski otroci se niso predali niti ena listka. Od predvidene vsote 4.236.036, ki naj bi jo dobili s prodajo znamkic in blokov, smo do sedaj zbrali le 1.443.490 din. Večino tega de-

narja so zbrali v Novem mestu, tako da odpada na vse ostale občine slabih 300.000 din. Večina šolska mladina bi lahko prodala precej blokov. Tudi večina podjetij se je slabo izkazala. Nekateri niso prispelavali še prav nič, druga pa zelo nizke zneske.

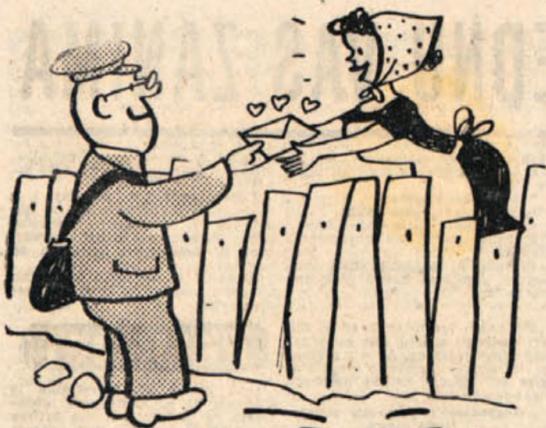
Se je čas, da se agilneje vključimo v te akcije. Nedelavne občinske štabe in nekateri predsednikje pa bo treba poklicati na zalogov.

Še vedno premalo zanimanja za nabiralno akcijo

Še vedno premalo zanimanja za nabiralno akcijo

Akcija: POŠTAR

»Kako nič?« se razhudi. »Daj-te ga stmi!« Gleda in mrmra nekaj kot »saj je res čisto prazen papir, čisto prazen,« polem pa pravi: »Tu je nekaj. Saj sem rekla, da mora biti nekaj, Preberite ...«

V pismu, čisto na koncu, piše z velikimi, okornimi črkami: »Hvala jeba ...« Starka začudeno pogleda, potem pa pravi: »Ja seveda, ko sem pa zadnjič poslala samo kuvertu, pismo pa je ostalo doma ...«

Se nekaj pismem in časopisov in že zapustiva vas. Zaviljeva čez Potok, potem v hrib in že sva v drugi vasi. Tu mora poštar oddati pošiljko denarja. Zopet nikogar doma? Potrkava. Pride dekle s predpasnikom in pove, da so vsi domači na nji-vi in da se bodo vrnilli najbrž šele okoli enih, ker je veliko dela in je treba izkoristiti lepo vreme. Sama je doma. »Denar je prišel!« Podpisati je treba!

»Kar meni dajte, bom že jaz podpisala,« pravi. Toda 60.000 dinarjev ni majhna stvar. Poštar vztraja pri tem, da podpis prejemnik.

»Pa nič,« pravi ona. »Ampak vseeno bi lahko jaz podpisala. Saj pri nas držimo vsi skupaj.« V vasi izprazneva še poštni nabiralnik. Poštar mi je povedal, da je tu vsak teden podobno pismence v plavi kuverti, naslovljeno neki Micki Bogveka-teri, drugače pa odhaja iz te vasi bolj malo pismem. Ustaviva se še v neki hiši, kjer naju moli Franci, potem ko sva že oddala pošto, vpraša, če imava »kakšno slecko za milon«, ker pa čiste srečke žal niso zazna-movane, pravi njegova mamiica, da jo bo vzela raje drugič ...

Ura se bliža že enajsti, obredla pa sva šele dve vasi. Hitro se spustiva po dolinici skozi gozd in kmalu prečkava železniško progo. Prijazna vasica ob progi. Hiše so lepše kot v prejšnji vasi, vse so skoraj enake, in rdečimi okenskimi okvirji in sivimi strehami — znamenje, da je bila morda vas med vojno porušena ali pa da je ljudem ugajala lega ob železniški progi in so se zato naselili v večjem številu.

Ustaviva se pred hišo s prijetno senco, zraven je čebel-njak. V senci on in ona. On kadil iz pipe, ona pa trebi; so-lato in jo meče v skledo. S poštarjem sva se domenila, da ju »navlečeva« in da bova re-kla, da danes ni Dolenjskega lista ...

»Ni ga?« Ja kaj pa vendar dalek? Pa se menda ni zgubil listek na njem? ...

»Pred letom dni, ko sem tu-kaj hodil,« pripoveduje Poštar, »sem stopil v hišo. Bila je odprta. Nobenega doma? Stopim v kuhinjo. Tudi do-be-nega. Ko pa grem ven, se zapo-di za menoj pes. Splesal sem na kozolec in od tam poklical

»Ni ga.« »Skoda, Ampak sedaj ti bom pa povedal, zakaj sem naročil Dolenjski list,« reče in se za-meje.

»No, povej ...« »Veš zato, da moraš toliko-krat k meni!« Imaš vsak kaj dela. Prideš, kadar nosiš Delo, potem od petkih, ko pride Kmečki glas, in še takrat, ko nosiš Lovca. Vidiš samo zato sem ga naročil,« reče in krepko zajame iz pipe. Poštar pa po-tegne iz torbe Dolenjski list in mu ga da. Vzame ga in ga hitro prelista.

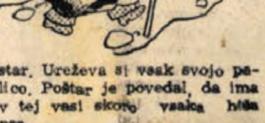
»Lokar je že nehal pisati svoje spomine ... Sportni del ... ne, to me pa ne zanima. Imam pa še raje tiste športne stvari z njiv, kmečko stran. Ta šport me bolj zanima ...«

Zapustiva še to vas, kajti ura se počasi bliža dvanajsti. Greva ob progi navzgor, nato jo za-pustiva in se podava niže dol k potoku, potem pa zopet na hrib. Pri kozolcu stoji starejši mož. Poštar mu izroči časo-pis ...

»Saj ni časa za branje, ko pa je toliko dela,« pravi on.

»O, če imate čas za Delo, ga boste imeli tudi za Dolenjski list,« hudomušno zavrne po-

star. Ureževa si vsak svojo pe-lico. Poštar je povedal, da ima v tej vasi skoro vsaka hiša pes.

»Pred letom dni, ko sem tu-kaj hodil,« pripoveduje Poštar, »sem stopil v hišo. Bila je odprta. Nobenega doma? Stopim v kuhinjo. Tudi do-be-nega. Ko pa grem ven, se zapo-di za menoj pes. Splesal sem na kozolec in od tam poklical

domače, ki so delali na trav-niku ...«

Snaha in tašča se čita pred hišo. Pismo iz Amerike in Do-lenjski list. Tašča povzame: »Tona piše, da bo poslala uro. Veš, zadnjič sem ji pisala, da se je naša pokvarila.«

»A ste neumnaj mati! Saj la-hko tudi brez nje živimo, saj imamo dve ročni uri pri hiši. Ali pa tisto vašo bi dali po-praviti.«

»Piše, da bo poslala tako, ki zvonj ...«

»Prava reč. Če človek dalj časa spi, je bolj zdrav ...« odvrne snaha.

»Piše tudi, da je že poslala tistih 10 dolarjev za obnovitev cerkve.«

»Medju, je neumna.«

»Kako pa se vam kaj zdi Do-lenjski list,« jo vprašam.

»O, rada ga imam. Ampak sedaj se ne smem vsega pre-brati. Ostati ga mora še kaj za zvečer.« Pojem ga vzame še tašča, ga malo lista in ko vidi v njem rojstno hišo pesnika Zu-pančiča, reče: »Ja, am djala, da tale Zupančič naj od tie doma ...«

V sosedni vasi se še ustaviva pri fantu, ki je služil vojaški rok v Egiptu. Ljudje v vasi vedo veliko povedati o tem. Pri milnu sva naletela na belaga moža, ki je prenašal vreče moke. Povedal nama je o Egiptu, kako dober fant je in da veliko pripoveduje o svojem službovanju. Potem pokaze vli-gašnik, ki mu ga je prinesel ta fant. Hoče prižgati cigareto, pa ne vige. Potem se opravičuje, da je prepil in da bencina ni več, pa tudi kamenček se je že izrabil.

In tako gre naprej. V vsaki hiši, kjer se ustaviva, padajo vesele in žalostne. Vprašanja »NI NIČ?« in potem hiter »NAVŠTENJE« in drugod zopet »HVALA LEPA,« ali pa »GLEJTE, DA BOSTE JUTRI KAJ PRINESLI ...«

Peter Brežak

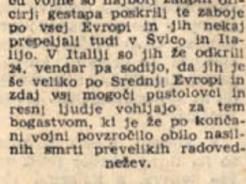
Najdražja slika na svetu bi lahko rekli gornji fotografiji, ki jo je iz propagandnih namenov posnela neka ameriška tovarna za bliskavice (umetne fotografake luči) ponoči v Ghazi v Egiptu. Na sfingio in na Keopsovo piramido je namestila 6500 bliskovnih luči, tako med seboj povezanih, da so vse hkrati zasvetile, ke je fotograf pritisnil na sprožilec. Trikrat se je poskus ponove-til in šele četrty je uspelo. Iz Kaira je prišlo nad 30.000 ljudi, da bi videlo to čudo, ki je Američane stalo sedem in pol milijona dinarjev.

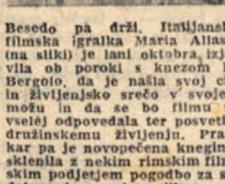
Znamenito »Orlje gnezdo« v Berchtesgaden, kjer je imel Hitler svojo letno rezidenco, katero je pozneje spremenil v pravo podzemeljsko trdnjavo in zakladnico. V njej je hranil zaboje denarja in zlata ter zaupnih dokumentov. Ob koncu vojne so najbolj zaupni ofi-cirji gestapa poskrili te zaboje po vsej Evropi in jih nekaj prepeljali tudi v Švicco in Ita-lijo. V Italiji so jih že odkrili 24. vendar pa sodijo, da jih je še veliko po Srednji Evropi in zdaj vsi mogoči pustolovci in resni ljudje vohajo za tem bogastvom, ki je še po konča-ni vojni povzročilo obilo nasil-nih smrti prevelikih redoved-nejev.

Besedo na drž. Italijanska filmska igralca Maria Almasio (na sliki) je lani oktobra, izjavila ob poroki s knezom Di Bergo, da je našla svoj cilj in življenjsko srečo v svojem možu in da se bo filmu za vselej odpovedala ter posvetila družinskemu življenju. Pravkar pa je novopečena kneginja sklenila z nekim rimskim film-skim podjetjem pogodbo za so-delovanje v nekem filmu.

Komaj je prišla iz nekega od vseh pozabljenega naselja v Pennsilvaniji, ZDA, že je Les-lie Parrish bila izbrana med tisoč kandidatk za tolnačenje glavne vloge »Daisy Mae« v znamenitem žepnem romanu povojne Amerike. Kaj so pro-ducenti in režiser videli na njej, naj vam pojasni gornja slika.

Od mrtvih vstala — bi lahko rekli za črnsko pevko in ple-salko, Josefino Bakerjevo, ki je pred dvema desetletjema raz-bravila svet ker je pisala popolnoma gola. Zda se je spet pojavila na deskah Zahod-ne Evrope in Amerike in pravi-vo, da kljub štirim križem in nekaj polenom še vedno vne-ma gledalce s svojim netjem in pesanjem.

Fort Edwards v Kaliforniji (ZDA) je letalsko oporišče, na katerem pripravljajo znano raketno letalo »X 15« na poskusni let. »X 15« bo namreč zletel z matičnega letala »B 52« v višini 12.000 metrov; dosegel bo hitrost 6000 kilometrov na uro. Z njim bo človek prvič skušal doseči meje vesolja. Na sliki: tehnik v Fort Edwardsu pritrjujejo »X 15« pod matično letalo

Enkrat resnično lovška

OKI Sever je v Gorjancih ustrelil lepega srnjaka. Lovci so ga potem prinesli v Kostanjevico, tovarišu Severju pa dalj v spomin na trofejo srnjakova glavo. Lep kos in na steni bi še posebno paradiral. Pa je prišla sosedova ptica Asta in trofejo odnesla. »Tudi pet tisoč bi rajši dal,« je rekel užaljeni lovec, ko je izgubil trofejo. In konec? Čez tri dni je Asta prinesla rogove nazaj, le žaj, da je vse ostalo popolnoma obrala.

TA PA NI LOVSKA

V Cerkljanskem klanecu je sofer, ki vozi ekspresni avtobus Ljubljana — Zagreb, naletel na krasno jato jere-bic. Čepele so na cesti in se vozilu niso hotele umakniti. Avtobus je bil že čisto blizu, jerebice pa so še vedno če-pele. Vse je kazalo, da jih bo moral povoziti, tedaj pa je sofer tik pred jato ustavil. Seje trenutek nato so živali odtele. Velikokrat slišimo na račun soferjev pritožbe. Mnogo jih je upravičenih, še več tudi ne. Ta primer gotovo zasluži priznanje, zato so lovci razpravljali, da bi soferja PUTNIKA SLOVENIJE tovariša FRANCA ZAJCA nagradili, zakaj večkrat se je zgodilo, da je kdo divjad namerno povozil.

Spomin na leta vseljudskega upora proti okupatorjem in na boj za nov družbeni red so v naših sedih vedno živi in svetli. Na sliki: skupni pohod patrol Zveze borcev Senovo in Videm-Krško lani za dan vstaje v Ločah pod Bohorjem (slikano pri Župancu)

OB PETNAJSTILETNICI VELIKE ZMAGE

Na Bosiljevo!

Bilo je proti koncu junija 1944. leta, ko so se bataljoni Dvanajste brigade (neuradno so jo imenovali »Stajerska«) zvr-stili v kolono in od nekod iz okolice Žužemberka nastopili vednoevni marš, v katerem smo prispeeli pred ustaško-nemško postojanko Bosiljevo, nekaj ki-lometrov čez Kolpo pri Vinici na hrvatski strani.

V prvem maršu smo prispeli v vas Lase pri Vrhnih selih. Čes dan smo počivali, čistili orožje in imeli politične ure po četah, kjer smo se seznanili z najnovejšimi političnimi in vo-jniškimi dogodki doma in po svetu. Ravno v tej vasi sem bil tudi obveščen, da sem postavl-jen za komisarja tretje čete tretjega bataljona. Politične ure smo imeli redno vsak dan, razen takrat, kadar smo bili v borbi. V nadaljnjem pohodu smo prispeli v Slavno vas pri Metliki, kjer smo zopet počivali čez dan. Ker je bilo vreme lepo in toplo, smo spali zunaj,

tisti, ki jim jezik ni delal pre-glavic, so neizkušeni priskočili na pomoč.

Na hrvatski strani smo pred napadom en dan počivali v vasi Vukova Gorica. Ker je bila vas ob Kolpi, so se nekateri naših osvobodilci tudi s kopanjem, drugi pa so se nazobali sladkih česenj, na katere so nas povabili va-ščani.

29. junija smo slednjič zasedli položaje v organizirani akciji za napad na Bosiljevo. Za napad sta bili odredjeni dve slovenski brigadi iz XV. divizije. Za di-rektni napad je bila odredjena Cankarjeva brigada, naša Dva-najsta pa v rezervi. Pred napa-dom se je naša brigada razme-stila v prvih vseh zraven Bosiljevega, na severovzhodno stran. Imela je nalogo, da stopi v borbo, ko se pokaže odločni trenutek. Napad je bil priprav-ljen in izvršen sporazumno in v sodelovanju s XIII. divizijo hrvatskih partizanov. Hrvatske enote so zasedle vse prihode, odkoder bi sovražnik mogel priti na pomoč napadenim v Bosiljevo. Njihova artilerija je direktno sodelovala v napadu (kolikor se spominjam, je imela štiri topove).

Cankarjevi so v noči od 29. na 30. junij sklenili obroč okrog Bosiljeva in okrog druge ure

ponoči je začelo pokanje in regljanje strojno in eksplozi-ranje bomb, kar je bilo ponoči glavno orožje. Ko se je zdanilo, je stopila v akcijo z direktni-mi zadetki iz bližnjega hriba tudi artilerija in začela rušiti sovražni obrambni sistem. Bor-ba je trajala potem vse dopo-ldne in borej Cankarjeve briga-de so se živahno približevali vse bliže in bliže sovražnim utrdbam. Nekaj po dvanajsti uri je prišlo povečje tudi v štab našega tretjega bataljona, da stopimo v borbo. Odšli smo iz vasi, v kateri smo bili dotedaj, in kmalu smo pred seboj kot na dlani zagledali sovražno gnezdo in Cankarjeve borce, ki so se od vseh strani pripilzili že čisto blizu sovražnih bunker-jev. Napadali smo s severo-vzhodne strani. Levo od nas je napadal prvi bataljon naše briga-de. Z našim prihodom se je borba znova razplamela. Poleg hrvatske artilerije, ki je s po-večano hitrostjo začela bruhati granate po ustaško-nemškem gnezdu, so stopili v akcijo še minometali iz bataljonov Dva-najste brigade.

Slišalo se je eno samo neneh-no gremenje. Ker je Bosiljevo v dolinici, se je odmev eksplozi-ranih granat in min kar valil in odbijal od okoljskega višav-ja. Vmes so robnelo strojnice, mitraljezi, brzostrelke, pokale so bombe z naše in sovražne strani. Naš bataljon je bil že med prvimi hišami na robu postoj-anke, ko je nekako po četrti uri popolnoma začel besneti prvi pe-kel, ki se je odprl menda iz žrel vsega orožja, kar so ga imeli v sovražni postojanki. V oporiš-ču je gorelo več stavb, ki so jih zaigale granate ali pa za-žigalni naboji, izstreljeni iz naših pušk. Mislili smo, da se so-vražnik pripravlja na izpad, kot je to poskušal nekajkrat ta dan. Toda tokrat je bil to izpad po-sebne vrste. Sovražnik, videč da ni rešitve, se je odločil, da pre-bije obroč pod močnim ognjem iz vsega orožja. Majhne skupine od tri do deset mož so začele brezglavo bežati v vzhodno smer, čez njive posejane s ži-tom, s koruzo in drugimi pri-židki. Iz strelskih jarkov okrog cerkve so skakali ven drug za drugim in panično bežali, toda drug je malokateremu uspel. Be-žal so, kot bi bili slepi. Mi smo se zaganjali v notranjost opori-šča, zbegane skupine pa so drvele naravnost proti nam. Kot da ne vidijo ognja, ki jih je kosil iz naših rok. Srečali so se s rafali iz našega orožja in padali mrtvi ali ranjeni, neka-rni pa so se potuhneli v žito, misleč, da se s nočjo nekako rešijo in nadaljujejo svoje be-

žanje iz partizanskih klesč, pa tudi v tem so se zmogli. Ko ni imel kdo več bežati iz oporišča, je streljanje ponehalo, mi pa smo napadali v strelskih vrstah. Z orožjem na strel smo bili čez žito, pred seboj pa smo metali bombe in tako prisilili skrite sovražnike, da so vstali z dvig-njenimi rokami.

Od druge strani so prav tako napadali borej Cankarjeve briga-de. V pšenici in rži smo našli precejšnje število beguncev. Gre-doč smo pa pobirali odmetano sovražnikovo orožje. Največ orožja smo našli ob plotovih in živih mejah, ker je bilo tu naj-bolj tesno in so orožje kar spu-šali iz rok. Ko smo se na višini pri cerkvi srečali z borej Cankarjeve, je bilo med nami že precejšnje število ujetih so-vražnikov. Od posadke, ki je štela 300 mož, je bilo 212 mrtvih, 12 ranjenih in 49 ujetih. Zanimivo je pripomniti, da je med ujetimi bila večina Nem-cev in samo trije ustaši.

Fort Edwards v Kaliforniji (ZDA) je letalsko oporišče, na katerem pripravljajo znano raketno letalo »X 15« na poskusni let. »X 15« bo namreč zletel z matičnega letala »B 52« v višini 12.000 metrov; dosegel bo hitrost 6000 kilometrov na uro. Z njim bo človek prvič skušal doseči meje vesolja. Na sliki: tehnik v Fort Edwardsu pritrjujejo »X 15« pod matično letalo

tem spet doprinesli velik delež ideji in resničnosti in kovanju bratstva in enotnosti med našim in hrvatskim narodom.

Po napadu smo ostali okrog Bosiljeva na položajih in se pri-dravljali za napad na sovražno oporišče Generalski Stol, kar pa nam je preprečila protiofenziva nemško-ustaških sil, ki so v ve-likem številu začele napadati naše enote. V borbi s sovražni-mi silami smo se umikali na slovensko stran. Vračali smo se čez Crnomelj kjer smo bili kot zmagovalci nadvse prirčno sprejeti. V Crnomlju smo bili počasnjeni z »Veslim veterom«, ki je bil prirejen na vrtni neke gostilne; to so nam belokranjska dekleta iz mladina priprav-ili tudi obilo jedade in pijače. Ves čas je bil med nami prisot-nen tudi komandant Glavnega štaba Slovenije, tovariš Stane, ki smo mu navdušeno klicali ves večer. Počasnjeni smo bili tudi še s tem, da smo šli v kino in marsikateri od nas je prvič v življenju videl kako se s film vrtil.

Od tu pa smo potem spet šli naproti novim nalogam in bor-bam za svobodo.

Pešad. major JOŽE LUŽAR, Biltej